

VOLINIKUKANDIDAADI KÜSIMUSTIK**Michael McGRATH****Demokraatia, õigusküsimused ja õigusriik****1. Üldine pädevus, pühendumine Euroopale ja isiklik sõltumatus**

Millised Teie oskused ja kogemused on eriti olulised volinikuks saamisel ja Euroopa üldiste huvide eest seismisel, pidades eelkõige silmas Teie tulevast vastutusvaldkonda? Kuidas kavatsete aidata komisjoni poliitilisi suuniseid täita? Kuidas plaanite arvestada soolist aspekti ja lisada soolise perspektiivi kõigisse oma vastutusala poliitikavaldkondadesse? Kuidas kavatsete võtta oma tegevuses arvesse noorte vajadusi?

Kuidas saate Euroopa Parlamenti veenda oma sõltumatuses ja mil moel tagate, et Teie eelnev, praegune või tulevane tegevus ei sea kahtluse alla tööülesannete täitmist komisjonis?

Riiklikul poliitilisel tasandil on mul 17 aastat kogemust parlamendiliikmena, sealhulgas üle nelja aasta ministri ametikohal. Sel perioodil tegelesin tihedas koostöös kolleegidega valitsusest mitme keerulise majandusliku ja sotsiaalse probleemiga, nagu COVID-19, sõda Ukrainas ning kõrge inflatsiooni mõju elukallidusele.

Tunnen heameelt, et mind nimetatakse demokraatia, õigusküsimuste ja õigusriikluse voliniku kandidaadiks. Nagu president von der Leyen mulle saadetud missioonikirjas märkis, põhinevad Euroopa demokraatia ja majandus õiglusel ja õigusriigi põhimõttel. Olen valmis töötama kollegiaalsuse vaimus koos volinike kolleegiumi, nõukogu, parlamendi ja kodanikuühiskonna liikmetega, et liikuda meie ühise eesmärgi suunas ning tagada liidus elavate inimeste julgeolek ja heaolu.

Olen pärit riigist, mille demokraatia traditsioon ulatub enam kui 100 aasta taha, ning seepärast mõistan vabade ja õiglase valimiste, õigusriigi põhimõtte kohaldamise ja sõltumatu pluralistliku meedia tähtsust. Meie ühiste väärtuste ja põhiõiguste harta kaitsmine on tähtsaim kohustus, millele olen sügavalt pühendunud ja mis on mu töö kõigi aspektide keskmes.

Lähtun majandusmudelitest, mis soodustab innovatsiooni, toetab ettevõtlust ja seab esikohale sotsiaalse võrdsuse. Näen innovatiivsete ettevõtete erakordselt suurt potentsiaali ja kavatsen tagada vajalike õiguslike struktuuride olemasolu, et maksimeerida nende võimalusi, kuid panemata neile samas tarbetut halduskoormust.

Olen olnud tunnistajaks digitehnoloogia tohutule mõjule ning panusele ühiskonda ja majandusse laiemalt ning näen sellega kaasnevaid eeliseid. Teisalt mõistan, et selle kasutamine võib tekitada kahju, mis mõjutab ka meie demokraatiat. Sellega seoses kohustun eelkõige edendama meetmeid, millega kaitstakse tulevase Euroopa demokraatia kaitse programmi raames kodanikke, ühiskonda ja demokraatlikke institutsioone, ning kaitsma digitaalse õigluse määruse kaudu tarbijaid kahjulike veebitavade eest.

Komisjoni poliitilistes suunistes visandatakse eelseisvaks ametiajaks eesmärk muuta protsessid liidus kiiremaks ja lihtsamaks, parandada igakülgset Euroopa turvalisust ning pakkuda meie inimestele suuremat heaolu tugevdatud demokraatlikus raamistikus.

See eesmärk saavutatakse, kui kõik volinike kolleegiumi liikmed integreerivad need põhimõtted oma töö kõikidesse aspektidesse. Kohustun seda tegema oma pädevusvaldkonnas, edendades uue Euroopa demokraatia kaitse programmi raames meetmeid meie demokraatia kaitsmiseks kõige suuremate ohtude eest. Kavatsen edendada ja kaitsta õigusriigi põhimõtet, millest saavad kasu kõik ELi kodanikud ja ettevõtjad, edendada õiglust ja kaitsta tarbijaid ning teha tihedat koostööd kolleegidega valdkonnaüleste prioriteetide osas.

Olen sügavalt pühendunud ELi väärtustele ja isiklikult väga uhke meie liidu üle. Püüan levitada teavet meie töö eelistest ja võimalustest ning kasutan selleks mitmesuguseid foorumeid, et jõuda võimalikult laia publikuni.

Sidusrühmade kaasamine on sellega seoses äärmiselt oluline ja usun, et mu kogemus konsensuse saavutamisel on mulle eelseisval ametiajal suureks abiks.

Komisjoni poliitiliste suuniste tulemuslik rakendamine nõuab tulemuste mõõtmist ja korrapärast aruandmist. Õigusriigi olukorda käsitleva aastaaruandega tagan, et see terviklik vahend aitab jälgida ja edendada korrupsioonivastast võitlust, suurendada kohtusüsteemi sõltumatust ja meediavabadust ning toetada meie demokraatlikke väärtusi. Ootan huviga võimalust õigusriigi aruannet edasi arendada ja lisada sellesse ühtse turu mõõde.

Soolise aspekti arvestamine ja sooline perspektiiv

Õigus- ja võrdõiguslikkusvaldkonna poliitika on omavahel lahutamatult seotud. Kavatsen teha tihedat koostööd volinikukandidaat Hadja LAHBIBiga ja anda oma vastutusala kaudu panuse tema juhtimisel elluviidavatesse algatustesse, millega edendatakse võrdõiguslikkust, sealhulgas soolist võrdõiguslikkust, ja mille väljatöötamises osaleb ka õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraat.

Mitmel minu tulevase juhtimise alla kuuluval poliitikavaldkonnal on juba oma olemuselt tugev sooline mõõde: näiteks õigusvaldkonnal seoses ohvrite õigustega, aga ka õigusriigil või demokraatia kaitsmisel.

Luban oma töös demokraatia valdkonnas arvestada soolist aspekti, näiteks poliitiliste kandidaatide ja valitud esindajate turvalisuse tagamisel, sest eelkõige naised seisavad silmitsi suuremate ohtude ja survega. Samuti uurin, kuidas lisada soolise aspektiga arvestamine teistesse poliitikavaldkondadesse, näiteks tarbijapoliitikasse, kus soolist mõõdet saaks paremini arvesse võtta.

Noorte vajaduste arvessevõtmine

Kavatsen teha tihedat koostööd volinikukandidaat Glenn MICALLEFigaga, et tagada noorte vajaduste täielik arvessevõtmine kõigis minu pädevuses olevates poliitikavaldkondades. Demokraatia eest vastutava voliniku kandidaadina mõistan, kui oluline on eduka demokraatia tagamiseks noorte osalemine meie otsustusprotsessides. Seetõttu sean noorte osalemise prioriteediks, eelkõige kavatsen korraldada iga-aastasi noortepoliitika dialooge, millest esimene toimub mu ametiaja esimese 100 päeva jooksul, ja teha korrapärast koostööd noorteorganisatsioonidega.

Samuti suhtun tõsiselt noorte vajadustesse seoses juurdepääsuga õigusemõistmisele tsiviil- ja kriminaalasjades, võttes arvesse kuritegevuse mõju noortele ohvritele, ning püüan tuua ELi kodakondsuse noortele lähemale ja teavitada neid paremini ELi kodakondsuse eelistest.

Noored on oluline tarbijarühm, millel on eriomased tarbimisharjumused. Kavatsen seda täielikult arvesse võtta, kui töötame välja digitaalse õigluse määrust, milles tuleks eelkõige käsitleda sotsiaalmeedia mõjutajaid ja kahjulikke veebitavasid.

Tööülesannete täitmine

Kui mind volinikuks kinnitatakse, järgin täielikult aluslepingu sätteid ja vaimu, eelkõige kohustust tegutseda ilma juhtnõore saamata Euroopa ühistes huvides, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artikli 17 lõikes 3 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 245, ning ametisaladuse hoidmise kohustust, mis on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklis 339.

Luban vältida ülesandeid või olukordi, mis võiksid seada kahtluse alla minu sõltumatuse, erapooletuse ja kättesaadavuse komisjonile, ning teavitada komisjoni presidenti kõigist olukordadest, mis võiksid kaasa tuua huvide konflikti minu ametikohustuste täitmisel.

Järgin ka Euroopa Komisjoni liikmete käitumisjuhendit ja selle sätteid huvide konflikti kohta. Minu täielik huvide deklaratsioon on üldsusele kättesaadav ja vajaduse tekkimisel ajakohastan selle õigeaegselt.

Ma ei küsi ega võta vastu juhiseid üheltki üksuselt. Minu eesmärk on võtta arvesse kõiki kaalul olevaid huve, sõltumata riigist, piirkonnast, kutsealast või isikust ning töötada sellest lähtuvalt poliitiliste suuniste rakendamise nimel.

Toetan täielikult käitumisjuhendis sätestatud kohustust tagada läbipaistvus. Võtan kohustuse teha kooskõlas komisjoni eeskirjadega avalikuks kõik oma kontaktid ja kohtumised erialaorganisatsioonide ja füüsilisest isikust ettevõtjatega teemadel, mis on seotud ELi poliitika kujundamise ja rakendamisega.

2. Vastutusvaldkonna juhtimine ja koostöö Euroopa Parlamendiga

Kas lubate, et hoiate parlamenti nii enda kui ka oma vastutusala allüksuste tegevusega piisavalt kursis? Millistes aspektides peate end parlamendi ees vastutavaks?

Milliseid konkreetseid kohustusi olete valmis võtma suhtluses parlamendiga, seoses kohtumistega parlamendikomisjonides ja osalemisega täiskogul, oma tegevuse läbipaistvuse, koostöö ning parlamendi seisukohtadele ja seadusandlike algatuste taotlustele tulemusliku reageerimisega? Kas olete valmis edastama parlamendile õigeaegselt teavet ja dokumente kavandatavate algatuste või käimasolevate menetluste kohta nõukoguga võrdsetel alustel?

Kohustun täielikult rakendama 2010. aasta raamkokkuleppe ja 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe ulatuslikke sätteid läbipaistvuse ja mõlema institutsiooni vahelise teabevahetuse kohta.

Minu aruandekohustus Euroopa Parlamendi ees

Tahan, et minu ja mu kabineti suhted Euroopa Parlamendiga põhineksid usaldusel, läbipaistvusel ja vastastikusel abistamisel. Komisjoni liikmena vastutan isiklikult nii enda kui ka oma vastutusala allüksuste, eelkõige komisjoni õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraadi tegevuse eest ning annan sellest parlamendile aru. Tänu oma parlamendi taustale austan sügavalt ja mõistan väga hästi parlamentaarse demokraatia olulist rolli meie liidus. See kajastub ka minu suhtluses Euroopa Parlamendiga.

Ootan võimalust koostöö ja vastastikkuse austuse vaimus pidevalt suhelda kolleegidega parlamendis nii täiskogu istungjärkudel kui ka komisjonide koosolekutel. Euroopa Parlamendi komisjonide koostatud raportid ja resolutsioonid sisaldavad olulisi seisukohti ning ootan huviga, et saaksin tihedas koostöös komisjoni liikmete ja raportööridega neid poliitika kavandamise ja sõnastamise protsessis arvesse võtta.

Suhtlus Euroopa Parlamendi laiendatud töörühmadega pakub väärtuslikke võimalusi, mis aitavad saada rohkem teavet parlamendi prioriteetide kohta, eelkõige sellistes valdkondades nagu LGBTIQ-inimeste õigused, noorte kaasamine ja digiüleminek, ning ma püüan neid täielikult ära kasutada.

Minu konkreetset kohustused suhtluses parlamendiga

Riigi parlamendi kogenud liikmena mõistan, miks institutsioonidevaheline koostöö on ELi institutsioonilise süsteemi toimimise jaoks kesksel kohal ning ELi otsustusprotsessi tõhususe, legitiimsuse ja hea valitsemistava huvides. Otsene suhtlemine parlamendiga on üks minu tulevase töö neid külgi, mida ootan suure huviga.

Demokraatia ja kodakondsuse eest vastutava voliniku kandidaadina hindan kõrgelt parlamendi rolli Euroopa kodanike hääle ja Euroopa demokraatia kehastusena. Kavatsen seepärast teha tihedat koostööd Euroopa Parlamendiga ja luban osaleda täiskogu aruteludel, mille teemad on seotud minu vastutusalaiga.

Samuti luban külastada korrapäraselt parlamendi asjaomaseid komisjone, et pidada struktureeritud dialooge, arutada rakendamist ja täitmise tagamist ning vahetada teavet uute oluliste algatuste üle. Suhtlen regulaarselt ja otse nende komisjonide esimeestega ning minu uks on alati avatud parlamendiliikmetele, kes soovivad minuga kohtuda.

Osalen ka oma töövaldkondi puudutavatel kolmepoolsetel kohtumistel, kus tegutsen erapooletu vahendajana parlamendi ja nõukogu vahel. Nagu on märgitud missioonikirjades, jälgin eelkõige parlamendi tööd seoses artikli 225 kohaste resolutsioonidega ning luban vastata õigusakti ettepaneku taotlustele, järgides täielikult proportsionaalsuse, subsidiaarsuse ja parema õigusloome põhimõtteid.

Õigeaegne ja võrdsetel alustel koostöö kaasseadusandjatega

Euroopa Parlament ja nõukogu tegutsevad kaasseadusandjatena mitmes minu otsesesse vastutusalasse jäävas valdkonnas.

Euroopa Parlamendil peaks olema nõukoguga võrdne alus kõigi minu vastutusalasse kuuluvate õiguslike ja poliitiliste algatuste puhul.

Lojaalne institutsioonidevaheline koostöö on õigusvaldkonna eesmärkide saavutamisel väga oluline, kui mitte esmatähtis. Seepärast kavatsen oma vastutusalas täielikult kohaldada raamlepingut ja institutsioonidevahelist parema õigusloome kokkulepet.

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni küsimused

3. Millised on Teie kavandatud eesmärgid ja võimalikud meetmed seoses järgmise tarbijakaitse tegevuskavaga aastateks 2025–2030 ja tarbijaid ühtsel turul käsitleva uue tegevuskavaga? Kuidas kavatsete digitaalset õiglust käsitleva õigusakti raames võidelda kahjulike võtete ja kaubandustavade vastu, mis on seotud varjatud mustritega, sotsiaalmeedia mõjutajate turundustegevusega, digitoodete sõltuvusttekitava disainiga, veebipõhise profileerimisega, eriti kui tarbijate nõrkusi kasutatakse ära ärilistel eesmärkidel, ning kaitsta alaealisi paremini? Võttes arvesse kõiki neid tulevase algatusi, kuidas tagaksite kooskõla ja väldiksite kattuvusi kehtivate õigusaktidega, nagu digiteenuste õigusakt, üldise tooteohutuse määrus ja ebaausate kaubandustavade direktiiv, ning kuidas kavatsete üldiselt ajakohastada tooteohutuspoliitikat ja tagada selle järgimise, kindlustamaks, et ELi riigid oleksid ülemaailmses tarbijakaitstes ja tooteohutuses kogu maailmas eeskujuks, nagu on nõutud Teie missioonikirjas? Kas võiksite tutvustada tulevase meetmeid, mille eesmärk on säilitada meie poliitilise süsteemi õiglus ja usaldusväärsus, ning kinnitada sellega seoses oma soovi teha koostööd parlamendi siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoniga, eelkõige seoses kolmandate riikide huvide esindamise ettepaneku läbipaistvusega? Kuidas oleks see ettepanek seotud kavandatava Euroopa demokraatia kaitse programmiga?

Kui mind volinikuks kinnitatakse, soovin minna tarbijakaitse tegevuskavaga aastateks 2025–2030 edasi kui ühise visiooniga inimeste elu paremaks muutmiseks. Tarbijatel on meie sotsiaalses turumajanduses keskne roll ning nad saavad kaasa aidata kestlikule majanduskasvule ja konkurentsivõimelisemale ühtsele turule. Tarbijate valikud määravad ettevõtete tulemused. Samuti edendan meie tarbijapoliitika kaudu õiglast üleminekut rohelisele ja digitaalsele majandusele, mis toetab majanduskasvu koos sotsiaalse ühtekuuluvusega, kaitseb ja võimestab tarbijaid, pakub laia valikut kestlikke ja ka kõige haavatavamate jaoks taskukohaseid tooteid.

Tarbijaid ühtsel turul käsitlevast tegevuskavast saab osa tarbijakaitse tegevuskavast, milles võiks pöörata erilist tähelepanu ka nõuete täitmise tagamisele. Normide täielik, võrdne ja tulemuslik rakendamine loob ühtsel turul võrdsed tingimused nii tarbijatele kui ka ettevõtjatele. Tarbijad vajavad teavet ja kohtulikult kaitstavaid õigusi, kuid me ei saa ettevõtjaid liigse bürokraatiaga üle koormata. Ma jagan täielikult minu missioonikirjas osutatud rõhuasetust rakendamisele, lihtsustamisele ja elluviimisele. Samuti kavatsen välja tulla meetmetega ringluspõhiste toodete ja ringlussevõttu toetava käitumise soodustamiseks, rahvusvahelise koostöö tugevdamiseks ning veebiplatvormidel tarbijate paremaks kaitsmiseks ohtlike toodete eest.

Tarbijaid ühtsel turul käsitlev tegevuskava kaitseks tarbijaid ebaõiglase diskrimineerimise eest kaupade ja teenuste piiriülesel tarnimisel, sest käsile võetakse maksepiirangud, territoriaalsed tarnepiirangud ja piiriüleste finantsteenuste osutamine. See toob ühtse turu eelised iga tarbijani.

Digitaalse õigluse määrus on ELi digireeglite puuduolev pusletükk.

Hiljuti vastu võetud digivaldkonna õigusaktid, nagu digiteenuste määrus ja digiturgude määrus, on murrangulised ja need avaldavad tarbijakaitsele edaspidi positiivset mõju, muu hulgas seetõttu, et nendega luuakse internetis tarbijate õiguste kaitsmist toetav raamistik. Siiski näitasid digitaalse õigluse toimivuskontrolli järeldused, et endiselt esineb lünki ning meil tuleb tuvastatud puudustega jätkuvalt sihipäraselt ja proportsionaalselt tegeleda. Eelkõige vajame rohkem selgust selles, mis on internetis lubatud ja mis mitte. Mul on kavas käsitleda oma missioonikirjas esile toodud nelja põhiküsimust, nimelt petuelemente, mõjutusturundust, sõltuvusttekitavat disaini ja problemaatilist isikustamist, eriti kui kasutatakse ära tarbijate haavatavusi. Samuti peame hindama digilepingute ja -tellimustega seotud võimalikke probleeme, näiteks keerukaid tühistamismenetlusi. Soovin pöörata internetitarbijate kaitsel erilist tähelepanu alaealistele kui digiteenuste (nt sotsiaalmeedia, videomängud) aktiivsetele kasutajatele. Kuna nad on sageli esimeste seas, kes uue tehnoloogia kasutusele võtavad, on nad riskidele eriti avatud.

Digitaalse õigluse määrusega kaitstakse tarbijaid digikeskkonnas ja tagatakse, et nad saavad digiturust täit kasu. See täiendaks muid õigusakte, tagades sidusa ja järjepideva raamistiku. Näiteks sätestatakse digiteenuste määruuses petuelementidega seotud disainikohustused, millest digiplatvormid peavad kinni pidama. Digitaalse õigluse määrusega võiks panna täiendavaid kohustusi veel teistele ettevõtjatele. Uued digireeglid vajavad praktikas

kohaldamist ja nagu ma järgmise, täitmise tagamise kohta esitatud küsimuse all selgitan, kindlustan ametisse kinnitamise korral, et nende täitmist jälgitakse ja tagatakse sidusalt ja tarbijakaitsealaseid õigusakte täiendavalt, et tagada mõjus kaitse ja konkurentsivõime. Samavõrra pööran tähelepanu ettevõtjate seisukohtadele, et reeglid saaks lihtsalt rakendada ja võimalikult vähe koormavad.

Tooteohutuse valdkonnas keskendun tuliuue üldise tooteohutuse määruse rakendamisele ja täitmise tagamisele ning olemasolevate vahendite ajakohastamisele, et saavutada tõhusam turujärelevalve, peamiselt IT-vahendite parema kasutamise kaudu. Toetaksin määruse kohastest uutest menetlustest kogu kasu saamiseks liikmesriikide turujärelevalvet ja ühiseid pingutusi nõuete täitmise tagamiseks. Näiteks saaksime tarbijatele näidata ELi hoolivust sellega, et korraldame ühiseid tootekatsetusi, mille käigus tehakse kontrolloste, või hõlbustame ELi tasandi tooteohutuse lauskontrolle, eelkõige internetimüügi puhul. Need meetmed peavad aitama lahendada e-kaubanduse platvormidega seotud probleeme, sest hoolimata paljudest teadaolevatest toodete nõuetele mittevastavuse juhtumitest on seal müük plahvatuslikult kasvanud. On väga oluline, et EL asuks samme otse kolmandatest riikidest tellitud toodete ohutuse tagamiseks samamoodi nagu me tagame nende toodete ohutuse, mis ostetakse ELis või kauplustes. Minu eesmärk on kindlustada, et kõik internetis tegutsejad täidavad oma uusi ohutuskohustusi. Samuti soovin, et EL jätkaks kogu maailmas rangete tooteohutusstandardite edendamist, tehes tihedamat koostööd strateegiliste rahvusvaheliste partneritega.

Poliitilistes suunistes sätestatud uus Euroopa demokraatia kaitse programm on juhtalgatus, mille kaudu hoida meie poliitilise süsteemi õiglust, mitmekesisust ja terviklikkust ning kaitsta seda välisriigist lähtuvate infomanipulatsioonide ja sekkumiste eest. Kui mind ametisse kinnitatakse, pean seda teiste volinikega koostööd tehes tähtsaks prioriteediks. Demokraatiat ei saa kunagi pidada enesestmõistetavaks ning meil tuleb ELi süsteeme kaitsta nii pahatahtliku välissekkumise kui ka õonestamise eest. Samuti saame anda Euroopa mõõtme selle tagamiseks, et kodanikud saavad olla uhked Euroopa jätkuva arengu üle elujõulise ja dünaamilise demokraatiana. Demokraatiad kogu maailmas on praeguses geopoliitilises kontekstis asunud oma vastupanuvõimet suurendama. Vajame oma demokraatia kaitsmiseks tugevaid ühiseid ELi standardeid. Hiljuti vastu võetud poliitreklaamimäärus on näide ELi reeglitest, millega tugevdatakse meie demokraatlikku kaitset, sest selleks, et kodanikel oleks paremad võimalused teadlike valikute tegemiseks, tehakse neile lihtsamaks poliitreklaami ära tundmine, mõistmine, kes on selle taga, ja teadmine, kas nad on saanud suunatud reklaami. Edasi peaks EL jätkuvalt kaasa aitama kõrgete standardite kehtestamisele selles, kuidas lahendada meie demokraatia ees seisvaid probleeme sidusal, tasakaalustatud ja proportsionaalsel viisil, austades täielikult põhiõigusi ja ELi väärtusi.

Demokraatia eeldab tugevat kontrolli- ja tasakaalustussüsteemi. Kavatsen aktiivselt edendada demokraatiasfääri läbipaistvust ja usaldusväarsust. Ohud demokraatiale võivad tuleneda välisriigist lähtuvast manipulatsioonist, desinformatsioonist või riigisestest riskidest, nagu demokraatlike institutsioonide õonestamine või osalustavade halvenemine. Kui mind ametisse kinnitatakse, näeksin ühes kaasseadusandjatega vaeva, et kolmandate riikide nimel toimuva huvide esindamise kohta kavandatava direktiiviga edasi minna. See ettepanek on vastus kasvavale murele välisriigist lähtuvate mõjutuskatsete pärast ELis.

Tean, et see on parlamendis püsiv mure: parlament on oma resolutsioonides rõhutanud, kui oluline on tagada huvide esindajate kaudu suunatava välismõju läbipaistvus, ning tervitanud demokraatia kaitse paketi vastuvõtmist, sealhulgas kavandatavat direktiivi. Komisjoni ettepanek põhineb põhjalikul mõjuhindangul, nagu nõudis ka Euroopa Parlament oma soovitusel Euroopa Parlamendi läbipaistvust, usaldusväarsust, vastutust ja korrupsioonivastast võitlust käsitlevate reeglite reformimiseks. Kui mind ametisse kinnitatakse, olen valmis töötama raportööri ja variraportööridega, et seda tööd lähikuudel edasi viia. Pööraksin erilist tähelepanu sellistele küsimustele nagu ettepaneku selguse ja asjatundlikkuse tagamine, halduskoormuse minimeerimine ja tugevad kaitsemeetmed, sealhulgas konkreetsete ettevõtjate ja kodanikuühiskonna organisatsioonide võimaliku häbimärgistamise ohu vastu. Tulemus võib olla võimas näide sellest, et me saame end läbipaistvusega kaitsta sekkumise ohu eest.

Sean tarbijad, demokraatia ja õigusriigi prioriteediks oma ametiaja algusest lõpuni.

4. ELi tarbijakaitsealaste õigusaktide täitmise tulemuslik ja tõhus tagamine on tarbijapoliitika jaoks äärmiselt oluline ja peaks seetõttu olema eelseisvatel aastatel prioriteet, nagu on rõhutatud ka Teie missioonikirjas. Kuidas tagate, et tarbijakaitsealaste õigusaktide täitmine tagatakse piiriülel ja riiklikul tasandil korrektselt, ning milliseid meetmeid kavateb Euroopa Komisjon võtta, et veelgi tugevdada koostöömehhanisme ja riiklike ametiasutuste täitmise tagamise volitusi, sealhulgas seoses tarbijakaitsealase koostöö võrgustiku rolli ja ülesannetega? Kas kavatsete teha oma ametiaja esimese 100 päeva jooksul ettepaneku tarbijakaitsealase koostöö määruse läbivaatamiseks? Kuidas kavatsete anda siseturu- ja tarbijakaitsekomisjonile aru nimetatud täitmise tagamise toimingute tulemustest ja sellest, millised on kavandatavad meetmed nende edasiseks tõhustamiseks?

COVID-19 pandeemia järel kiirenenud e-kaubanduse ja digiülemineku tuules on täitmise tagamisel tekkinud uusi probleeme, mida võimendavad uued – sageli kolmandatest riikidest saabuvald – osalejad, kes nüüd ELi tarbijaturgudel domineerivad. Tarbijad ostavad üha rohkem internetist, kuid vastavus peamistele tarbijaõiguse normidele on endiselt ebapiisav. Nõuete täitmist tagava tarbijakaitsealase koostöö võrgustiku poolt komisjoni koordineerimisel tehtud iga-aastaste vastavuskontrollide andmed näitavad, et peamistele tarbijaõigustele vastavad kontrollitud veebisaitidest keskmiselt ainult 50 %. See näitab, et vaja on veel meetmeid ja ma olen valmis asja kallale asuma. Kuigi tarbijakaitset käsitlevate reeglite, sealhulgas ELi õigusest tulenevate reeglite täitmise tagamine on liikmesriikide ametiasutuste pärusmaa, koordineerib ja toetab komisjon tarbijakaitsealase koostöö määruse alusel nende tööd, et laiaulatuslike ja kogu ELi hõlmavate rikkumiste puhul täitmist tulemuslikult tagada.

Kui mind ametisse kinnitatakse, kavatsen teha tööd mitmel tegevussuunal:

kollektiivsed ja eraõiguslikud õiguskaitsevahendid, sealhulgas vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlused kui tarbijaõiguse järgimise tagamise põhielemendid. Kui mind ametisse kinnitatakse, asun toetama esindushagide direktiiviga loodud uut Euroopa kollektiivse õiguskaitse mudelit. Töötan selle nimel, et liikmesriigid võtaksid direktiivi üle täielikult ja nõuetekohaselt ning teen koostööd, et tagada selle tulemuslik rakendamine kohapeal. Loomulikult oleksin valmis vajaduse korral rikkumismenetlusi algatama. Võime pakkuda määratud pädevatele üksustele tuge esindushagide esitamisel, sest neil on vaja aegamööda oma tegevussuutlikkust suurendada. Suhtleme kohtunikega, et hinnata, kuidas oleks kollektiivhagidele kõige õigem läheneda. Eespool nimetatud tegevustel on kõigil üks eesmärk – kogu ELis tõhusalt ja sidusalt toimiv kollektiivne õiguskaitse.

Samuti teen tööd selle nimel, et vastu võetaks menetluses olev vaidluste kohtuvälise lahendamise ettepanek, mille eesmärk on muuta menetlus digiajastu ja piiriüleste tehingutega seotud probleemide lahendamiseks sobivaks ning suurendada sellesse kauplejate kaasamist.

Uurin tarbijaõiguse täitmise tagamise edasiseks parandamiseks jätkuvalt võimalusi komisjoni toetava rolli tugevdamiseks olukordades, mis mõjutavad tarbijaid kogu liidus ja piiriülevalt. Püüan õiguskaitsekoostöö süsteemi täiendada ka riikide ametiasutuste vaatest, sest nemad jätkavad täitmise tagamist ELi tarbijaõiguse kõige levinumate rikkumiste korral, ning keskendun samas ka sellele, et tugevdada meie suutlikkust tulemuslikult tagada ELi reeglite täitmine selliste suurte hargmaiste ettevõtjate suhtes, kes püüavad ELi tarbijateni jõuda väljastpoolt ELi. Igasuguses sellega seotud tegevuses tuleks tagada järjepidevus, täiendavus ja koordineeritus seotud õigusaktidega, nagu digiteenuste määrus, digiturgude määrus, tehisintellektimäärus või isikuandmete kaitse üldmäärus.

Kohustun andma korrapäraselt aru Euroopa Parlamendile ja selle siseturu- ja tarbijakaitsekomisjonile ning meie struktureeritud dialoogi raames teavitama teid isiklikult oma tööst tarbijaõiguse täitmise tagamise edasisel tugevdamisel. Samuti tervitaksin võimalust tutvustada rakendamisel tehtud edusamme igal aastal Euroopa Parlamendile. Meie poliitiline töö peab olema suunatud tulemuslikule rakendamisele ning koostööd tehes saavad institutsioonid anda tõelise panuse puuduste tuvastamisse ja sellesse, et leida lahendused tõketele, mille tõttu kasu, mida kodanikud ja ettevõtjad peaksid meie poliitikast saama, nendeni ei jõua.

5. Vaadates tagasi kõikidele saavutustele ja parlamendi eelmisel ametiajal vastu võetud õigusaktidele tarbijate mõjuvõimu suurendamiseks digi- ja rohepöörde käigus, on väga oluline, et Euroopa Komisjon jälgiks asjaomaste õigusaktide rakendamist, et tagada tarbijakaitse kõrge tase ja võrdsed tingimused ettevõtjatele. Milliseid konkreetseid meetmeid kavatsete võtta lisaks Teie missioonikirjas nimetatud dialoogidele rakendamise üle ning täitmise tagamise ja rakendamise iga-aastasele eduaruandele, et jälgida tulemuslikult kehtivate tarbijakaitsealaste õigusaktide kohaldamist? Kuidas kavatsete selles raamistikus aidata ettevõtjatel, eelkõige mikroettevõtjatel ja VKEdel oma kohustusi täita, ning milliseid samme kavatsete astuda, et tarbijaid nende õigustest ja õiguskaitsevahenditest paremini teavitada? Kuidas kavatsete teavitada siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni komisjoni praegusest ja tulevases tegevusest ning edusammudest selles valdkonnas?

Kui mind ametisse kinnitatakse, olen valmis pidama sidusrühmadega rakendamise üle korrapäraselt dialoogi, nagu poliitilistes suunistes nimetatud, et saada otsest tagasisidet selle kohta, mis toimib hästi ja mida saaks parandada. Lähtepunktiks võib olla ülevaade kõigist hiljuti vastu võetud ELi tarbijakaitsealastest õigusaktidest, kuid kaaluda võiks ka muid teemasid, nagu märgistamine ja internetitarbimine. Sellega saab oluliselt toetada tarbijate kindlustunnet, et kui nad kohtuvad ühtselt turust täieliku kasu saamisest takistusi, reageerime sellele aktiivselt. Tarbijaliikumistel ja tarbijaid esindavatel organitel oleks selles loomulikult oma osa, kuid kaasa peaks lööma kõik väärtusahelas osalejad, et aidata meil kindlaks teha, milliseid konkreetseid probleeme rakendamisel kohapeal esineb. See toetab liikmesriikide abistamist näiteks tarbijate võimendamiseks rohepöörde kestel või

parandamisõiguste jaoks alles kokku lepitud ELi õigusaktide ülevõtmisel ja rakendamisel, näiteks seminaride ja kahepoolsete arutelude kaudu.

Komisjon hindab korrapäraselt, kas kehtivad õigusaktid täidavad jätkuvalt oma eesmärgi. Selle parim näide oli digitaalse õigluse toimivuskontroll. Sellised hindamised põhinevad turuseirel ja andmete kogumisel koostöös liikmesriikide, tarbijaorganisatsioonide ja ettevõtjatega. Olen veendunud, et meetmed saavad olla proportsionaalsed ja tõhusad vaid siis, kui meie poliitika põhineb kindlatel tõenditel ja andmetel.

Jälgin ülevõtmis- ja rakendamisprotsessis halduskoormust kullipilguga. Samuti toetan ettevõtjaid uute õigusnormide kohaldamise ettevalmistamisel, näiteks spetsiaalsete üritustega, selgitavate dokumentidega või vajaduse korral toetusprogrammide ajakohastamisega. Üldiselt asun rikkumise avastamise korral liikmesriikidega dialoogi ja kui vaja, algatan rikkumismenetluse. Eelkõige tarbijakaitse valdkonnas ei saa ametiasutuste ja ettevõtjate rolli tulemuste saavutamisel alahinnata.

Kavatsen tagant lükata tööd, millega aidata kõigil turuosalistel – tarbijatel, kauplejatel, sealhulgas VKEdel, ja ametiasutustel – paremini mõista ELi tarbija- ja tooteohutusalaseid õigusakte ning neid järjepidevalt kohaldada. Selliseid projekte on mitmeid, näiteks: üks tähelepanu vajav valdkond on suunamõjutajad, keda peetakse juhul, kui nad internetis regulaarselt äri ajavad, mikroettevõtjateks. Komisjoni loodud suunamõjutajate õigusteabe portaali, kus tutvustatakse videokoolitustes Euroopa tarbijakaitsestandardeid, mida tuleb kohaldada kaupade reklaamimisel, müümisel ja teenuste osutamisel, on näide teadlikkuse suurendamisest, mida oleks mu meelest kasulik laiendada.

Samuti soovin jätkata selliste projektide arendamist nagu „Consumer Law Ready“ koolitusprojekt VKEdele, mille raames ELi tarbija- ja äriorganisatsioonid pakuvad VKEdele tarbijaõiguse koolitusi nii internetis kui ka väljaspool seda. Materjali pakutakse riigikeeles ja liikmesriikides kohaldatavale tarbijaõigusele kohandatuna ning sellest saavad kasu tuhanded väikeettevõtjad.

Teavituskampaaniad on kasulik vahend ettevõtjate ja tarbijate teavitamiseks nende õigustest ja kohustustest, eriti siis, kui vastu võetakse uusi reegleid. Praegu on kolmest tarbijast rohkem kui ühel (37 %) tarbijaõigustest vähe teadmisi ja samuti üks kolmest ei esita probleemi korral kaebust. Tarbijaid nende õigustest parimini teavitada on minu jaoks otsustava tähtsusega. Need kampaaniad juhivad sageli tähelepanu üksikasjalikumale teabele portaalis „Your Europe“, mis on siseturu teabe jaoks komisjoni loodud ühtne kontaktpunkt, kus selgitatakse kergesti mõistetaval viisil tarbijate õigusi ja kauplejate kohustusi. Näiteks võiks siis, kui liikmesriigid hakkavad parandamisõiguse direktiivi kohaldama, korraldada teavituskampaania, et direktiiviga pakutavaid võimalusi tarbijatele ja ettevõtjatele lähemale tuua. Samuti võiks korraldada kampaania, millega tarbijatele ja ettevõtjatele tutvustada üldise tooteohutuse määrusega kehtestatud uut raamistikku. Selles töös peaksime alati hästi ära kasutama Euroopa tarbijakeskuste võrgustikku, mille kaudu ergutada riiklikul tasandil kohandatud teabevahetusele, ning omalpoolt tagan, et riiklike tarbijajuhendusi ja -asutusi hoitakse alati komisjoni teabevahetustegevusega hästi kursis ja kaasatakse sellesse.

Lisaks meie korrapärasele struktureeritud ja rakendusdialoogile kavatsen hoida siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni kursis komisjoni selle valdkonna praeguse ja tulevase tegevuse ning edusammudega, kutsudes teid komisjoni üritustele, näiteks Euroopa tarbijakaitsealasele tippkohtumisele, ning saates rakendamisarundeid, nagu on nõutud ELi õigusaktides.

Õiguskomisjoni küsimused

6. Tsiviilõigus

Viimastel aastakümnetel on arendatud ja tugevdatud kohtusüsteemide vahelist piiriülest koostööd tsiviil-, perekonna- ja kaubandusajades.

Sellest hoolimata seisavad ELi kodanikud ja ettevõtjad oma õiguste kasutamisel endiselt silmitsi õiguslike ja haldustakistustega, mis tulenevad liikmesriikide õigussüsteemide erinevustest ja keerukusest, eriti kui nad on kaasatud piiriülestele tsiviil-, pere- või kaubandusvaidlustesse, mis võivad olla kulukad ja kesta väga kaua. See ei luba VKEdel ja mikroettevõtjatel laiendada oma tegevust ja saavutada majanduskasvu ning võib põhjustada ELi kodanikele raskusi ja õiguskindlusetust. Lisaks ei saa kodanikud, kui liidu õiguse ülevõtmine, rakendamine ja täitmise tagamine ei ole korrektned, oma õigusi täiel määral ära kasutada, meie ettevõtteid ei saa kasutada võrdseid võimalusi ning tulemuseks on usalduse vähenemine Euroopa projekti vastu.

Lisaks on tõhusa õigusemõistmise tagamiseks vaja teha tõsisid pingutusi, et kogu selle masinavärgi rahastamiseks oleks tugev eelarve, muu hulgas koolituse, personali ja digitaliseerimise valdkonnas. Seepärast on

ülioluline teha tulemuslikku koostööd eelarvevolinikuga, et tagada sellele sageli vähem prioriteetsele valdkonnale vajalikud rahalised vahendid.

Milliseid konkreetseid poliitikasuundi või õiguslikke algatusi volinikukandidaadina kaalute, et parandada õiguskaitse kättesaadavust (muu hulgas seoses hiljuti vastu võetud üldsuse osalemise vastaste strateegiliste hagide direktiiviga), õigusosalast koostööd tsiviilõiguse valdkonnas, eelkõige seoses kohtuotsuste piiriülese täitmise tagamisega, kollektiivsete õiguskaitsevahendite piiriülese mõjuga seoses rahvusvahelise eraõiguse aspektidega, piiriülese perekonnaõigusega (sealhulgas põlvnemise tunnustamine), menetlusreeglite ühtlustamisega, õigussüsteemide ja kohtusüsteemi edasise digitaliseerimisega, pöörates erilist tähelepanu tehisintellekti ja muude õigustehnoloogia lahenduste laialdasemale kasutamisele viisil, mis on kooskõlas õigusriigi, kohtusüsteemi sõltumatus ja menetluse läbipaistvuse üldpõhimõtetega, samuti dereguleerimise, asjakohase rahastamise, menetluste lihtsustamise, õigusosalase koolituse tugevdamise ja kohtuotsuste vastastikuse tunnustamise tõhustamisega?

EL saab kasu ulatuslikest tsiviil-, perekonna- ja kaubandusasju käsitlevatest ELi õigusaktidest, mis hõlbustavad liikmesriikide vahel piiriülest õigusosalast koostööd. Nendes käsitletakse kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmise tagamist peaaegu kõigis tsiviil- ja kaubandusõiguse valdkondades, sealhulgas maksejõuetuse, lahutuse, vanemliku vastutuse, elatise ja pärimisasjade vallas. Vaid mõne näitena võib nimetada ELi ühiseid ühtseid reegleid dokumentide kättetoimetamise ja tõendite kogumise kohta ning lihtsustatud ja kiireid Euroopa menetlusi teatavates piiriülestes olukordades.

See on edulugu nii Euroopa kodanike kui ka ettevõtjate jaoks. Kui mind ametisse kinnitatakse, kavatsen seda tööd jätkata.

Pärast ametisse kinnitamist aitan esimese asjana lõpule viia pooleliolevad institutsioonidevahelised läbirääkimised seoses ettepanekutega, mis käsitlevad täiskasvanute kaitset, vanemluse tunnustamist, nõuete loovutamist ja maksejõuetust, kuşjuures viimased on investeerimisotsuste tegemisel keskse tähtsusega.

Tulevikule mõeldes leian, et praegu on soodne aeg välja töötada tsiviilõiguse üldine tulevikuvision. Kaaluksin majanduskasvu soodustava õigussüsteemi käsitlemiseks kõrgetasemelist protsessi, et uurida, kuidas see poliitikavaldkond saab koos äriühinguõigusega kaasa aidata majanduskasvu ja konkurentsivõime suurendamisele ning tõkete edasisele kõrvaldamisele ELis. Selline foorum hõlmaks Euroopa Parlamenti, liikmesriike ja tööstusharu sidusrühmi.

Minu eesmärk on parandada õiguskaitse kättesaadavust nii kodanike kui ka ettevõtjate jaoks kogu ELis. Usun kindlalt, et ei ole vastuvõetav, kui liikmesriikide õigus- ja kohtusüsteemide kokkusobimatus heidutab kodanikke ja ettevõtjaid oma õigusi kasutamast. Nagu eespool tarbijapoliitikaga, keskendun siingi praeguse *acquis*' nõuetekohase kohaldamise hoolikale jälgimisele ja tagamisele ning vajaduse korral ajakohastamisele. Esmatähtis on hoida õigusakte viimaseid sündmusi – ka digitaliseerimist – arvestades ajakohasena ning samas tagada püsivate reeglitega õiguskindlus. Analüüsin ka vajadust vaadata nende läbivaatamiste raames läbi olemasolevad menetlusstandardid, eelkõige selleks, et kohtuotsuste vastastikust tunnustamist veelgi tõhustada.

Leian, et rakendamiseks tehtavas töös on ruumi loominguks ja uuendusteks, kuigi samas tuleks vajaduse korral rikkumismenetluse algatamise võimalus muidugi alles jätta. Peamised õigusaktid hõlmavad näiteks uut direktiivi, milles käsitletakse avalikus elus osalevate isikute kaitsmist üldsuse osalemise vastaste strateegiliste hagide eest (vaigustuskaebuste vastane direktiiv). Kodanike, ettevõtjate ja õigustöötajate abistamiseks teen tööd selle nimel, et parandada e-õiguskeskkonna portaalis õigusosalase teabe ja digivahendite kasutajasõbralikkust. Veel üks prioriteet on tugevdada toetust, mida pakub tsiviil- ja kaubandusasju käsitlev Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik kui peamine liikmesriikide vahelise praktilise õigusosalase koostöö hõlbustaja, ning suurendada sellealast teadlikkust.

Perekonnaõiguse valdkonnas kavatsen edasi arendada õigusosalast koostööd, eelkõige võttes vastu menetluses oleva ettepaneku vanemluse tunnustamise kohta, ning kindlustada kogu *acquis*' ühetaoline ja tulemuslik täitmise tagamine.

Lisaks pidevatele püüetele õigusaktide rakendamist parandada peavad õigusaktid ise olema tänapäevased ja ajakohased. Kui mind ametisse kinnitatakse, kavatsen uurida Brüsseli Ia määruse (kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta) ja Rooma II määruse (lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta) kohaldamist ja nende läbivaatamise vajadust, alustades nende kahe määruse kohaldamist käsitlevate aruannete vastuvõtmisest, mis on kavandatud järgmise aasta algusesse. Need õigusaktid on toimiva siseturu olulised osad, sest nendega tagatakse ettevõtjatele ja tarbijatele piiriülestes äritehingutes stabiilne ja prognoositav raamistik. Selle

valdkonna ühtsed ja lihtsad reeglid on eriti olulised piiriülelset kaubelda soovivatele VKEdele. Need reeglid peavad olema eesmärgipärased ning pidama sammu muutuva tehnoloogilise ja õiguskeskkonnaga. Meie töös tuleb erilist tähelepanu pöörata probleemidele, mis on näiteks seotud kollektiivse õiguskaitsega, üldsuse osalemise vastaste kuritarvituslike hagidega, tehingutega veebikeskkonnas ja tehisintellekti kasutamise.

Kohtumenetluste edasisest digitaliseerimisest võib olla abi, et liikmesriigid, kodanikud ja ettevõtjad, eelkõige VKEd, saaksid muutuda tootlikumaks ja säästa kulusid, ning samas aitaks see tugevdada ühtset turgu ja luua tõelise Euroopa õigusruumi. Kui mind ametisse kinnitatakse, kavatsen esitada uue digitaalse õigusemõistmise strateegia, et pakkuda õigusemõistmine tõhustamiseks õigusvaldkonna spetsialistidele tippasemel digivahendeid, sealhulgas tehisintellekti edendamist, olles samal ajal täielikult teadlik vajadusest täielikult austada põhiõigusi ja ELi väärtusi. See käib käsikäes õiguslase koolitusega digioskuste parandamiseks. Kavatsen teie kõigiga, samuti liikmesriikide ja sidusrühmadega arutada, kuidas seda saavutada. On tõsi, et seda riiklikul ja ELi tasandil tehtavat tööd tuleb korralikult rahastada, et see täidaks oma eesmärgi toetada õiguslase koolitust, parandada õiguskaitse kättesaadavust ja tõhustada õiguslase koostööd.

7. Uus õiguskord äriühingutele (nn 28. režiim)

Hiljuti avaldatud Draghi aruandes „Euroopa konkurentsivõime tulevik“ tehakse ettepanek kehtestada uuenduslikele idufirmadele uus kogu ELi hõlmav õiguslik vorm – nn uuenduslik Euroopa äriühing, millel oleks ELis kehtiv ühtne digiidentiteet. Sellised äriühingud saaksid kasu mitmest õiguslikust korraldusest, sealhulgas äriühinguõiguse ja maksejõuetuse ühtlustatud reeglitest. Näib, et uuenduslik Euroopa äriühing kajastub Teie missioonikirjas selle kaudu, et kuulutatakse välja 28. režiim uuenduslikele äriühingutele, mille tulemusel luuakse täiendav vabatahtlik õigusraamistik, millega äriühingud võivad kogu ELis liituda ja mis võimaldaks ületada praeguses 27 riigi süsteemis valitseva killustatuse.

Selle 28. režiimi kohaselt võiksid osalevad liikmesriigid ühtlustada selliseid olulisi valdkondi nagu äriühinguõigus, maksejõuetusõigus, tööõigus ja maksustamine, pakkudes äriühingutele järjepidevat piiriülest õiguskeskkonda. See režiim toimiks kõrvuti olemasolevate riiklike raamistikega, pakkudes vabatahtlikku ja ühtset reeglite kogumit, mille kasuks äriühingud saaksid vabatahtlikult otsustada, kui nad peavad seda kasulikumaks.

28. režiimi õnnestumiseks tuleks Teil i) tegutseda, et suurendada konkurentsivõimet ja tootlikkust; ii) tagada, et lõplik õigusakt tähendaks ettevõtjate jaoks tõepoolest lihtsustamist, oleks atraktiivne ja ettevõtjad otsustaksid seda kasutada, annaks kehtivale õigusraamistikule tegelikku lisaväärtust ja tagaks seose menetluses olevate ettepanekutega, nagu 2022. aasta detsembri ettepanek võtta vastu direktiiv, millega ühtlustatakse maksejõuetusõiguse teatavaid aspekte; iii) kaaluda, kas 2022. aasta detsembri ettepanek võtta vastu direktiiv, millega ühtlustatakse maksejõuetusõiguse teatavaid aspekte, tuleks asendada uue ettepanekuga, mis hõlmab ka uuenduslike Euroopa äriühinguid; iv) selgitada, kas 28. režiim peaks hõlmama äriühinguid üldiselt või ainult uuenduslike äriühinguid; ning v) leida lahendus liikmesriikide väljendatud muredele, mille tõttu sarnased algatused minevikus läbi kukkusid. Kui Teid nimetatakse volinikuks, siis kuidas kavatsete seda kõike saavutada?

Mul on hea meel näha poliitilist keskendumist ühtse turu süvendamisele, ettevõtluse lihtsustamisele, tökete kõrvaldamisele ja 450 miljoni tarbijaga turu mastaabi täielikule ärakasutamisele. Kui mind ametisse kinnitatakse, on kooskõlas poliitiliste suunistega üks minu esmatähtsaid eesmärgi aidata kaasa ELi konkurentsivõimele ning Euroopas ettevõtluse lihtsamaks ja kiiremaks muutmisele, pöörates erilist tähelepanu halduskoormuse vähendamisele. Valmistan juhtalgatusena ette konkreetse ettepaneku äriühingute kogu ELi hõlmava õigusliku seisundi, nn 28. režiimi kohta, et aidata uuenduslikel ettevõtetel kasvada.

Selline 28. režiim annaks äriühingutele võimaluse kasutada kõikjal ühtsel turul tegutsedes kogu ELi hõlmavat õiguslikku seisundit, selle asemel et võtta liikmesriikides, kus nad soovivad äri teha, sealseid õiguslike vorme. 28. režiimi tuleks mõista kui üht osa laiema meetmete kogumist, mida on vaja ELi majanduses innovatsiooni, konkurentsivõime ja tootlikkuse hoogustamiseks. Sellise 28. režiimiga seotud meetmed, mis lähevad kaugemale äriühingu õiguslikust vormist, võiksid selleks, et käsitleda kõiki selliste äriühingute äritegevuse kõige olulisemaid aspekte, hõlmata näiteks turgudele, rahastamisele, oskustele ja kindlustuskattele juurdepääsu ning lepingute, maksustamise ja maksejõuetuse reegleid. See tooks proportsionaalselt suurimat kasu väiksematele äriühingutele, kellel on killustatud õigusmaastikul navigeerimiseks vähem rahalisi ja inimressursse.

Olen teadlik, et varasemad katsed Euroopa äriühingu seisundi kehtestamiseks läksid vaevaliselt. Kuid alates 2019. aastast on ELi äriühinguõiguse *acquis*'d märkimisväärselt edasi arendatud: olemas on täielikult veebipõhised menetlused (äriühingu loomiseks, filiaalide registreerimiseks ja äriregistritele kohustusliku teabe esitamiseks), kui äriühingud asutavad tütarettevõtjaid ja filiaale teistes liikmesriikides, kohaldatakse ühekordsuse põhimõtet, ning ühtlustatud on menetlusi ELi äriühingute piiriüleseks liikuvuseks (st piiriüleised ühinemised, jagunemised ja ümberkujundamised), sealhulgas kaitsemeetmeid töötajatele ja kuritarvituste vastu. Need

muudatused on lahendanud mõned varasemaid algatusi takistanud probleemid ning see võib sillutada teed uue 28. režiimi kokkuleppimisele.

Kavatsen tugineda juba olemasolevatele lahendustele, nagu ettevõtete ühtne identiteet, milleks kasutatakse ühtsel registreerimisel põhinevat Euroopa kordumatut tunnust, ja uus ühtlustatud mitmekeelne digitaalne ELi äriühingu tõend, mida saab kasutada kõigis piiriülestes olukordades ja mis ühildub Euroopa digiidentiteedikukuga. See lähenemisviis on kooskõlas Draghi raportis esitatud üleskutsega. Ettepaneku ettevalmistamisel on oluline tagada sidusus muude algatustega, millega toetatakse uuenduslikke ettevõtteid, mis kuulutati välja minu poliitilistes suunistes või kolleegide missioonikirjades, nagu Euroopa Innovatsiooniakt või tulevane ühtse turu strateegia. Loodan teha selle eesmärgi saavutamiseks koostööd teiste volinikega.

Praegustest soodsatest tuultest hoolimata peaksime hoolikalt kaaluma, milliseid probleeme annab 28. režiimiga tulemuslikult lahendada. Üks põhiküsimusi, mida tuleb käsitleda, ongi 28. režiimi kohaldamisala, nimelt küsimus, kas režiim peaks olema kättesaadav kõigile äriühingutele või ainult uuenduslikele, ning see, et sellise seisundi omistamine tingimused peaksid igal juhul olema selged. Mulle on selge, et seda tuleb majanduskasvu soodustava õigussüsteemi kõrgetasemelise protsessi raames Euroopa Parlamendi, äriühingukondade, sotsiaalpartnerite, liikmesriikide ja teiste sidusrühmadega põhjalikumalt arutada. See võimaldab meil kindlaks teha, milliste probleemidega – eelkõige uuenduslikud – ettevõtjad ühtsel turul kokku puutuvad, ja kuidas neid kõige paremini lahendada.

Mis puudutab maksejõuetust, siis ei ole kahtlust, et liikmesriikide maksejõuetusõiguse killustatus on üks peamisi takistusi tõelise kapitaliturgude liidu loomisel. See raskendab piiriüleseid investeringuid ja äriühingute võimalusi kapitalile kõige soodsamatel tingimustel juurde pääseda. Komisjoni 2022. aasta ettepaneku kui kapitaliturgude liidu tegevuskava põhielemendi eesmärk on lahendada praegune olukord sihitud ühtlustamise kaudu. Olen kindel, et ettepanek parandab nii suurte kui ka väikeste äriühingute olukorda, kuna ühtlustamine on kõigi jaoks hädavajalik. Ka on sellest tänu idufirmade jaoks kavandatud lihtsustatud maksejõuetusmenetlusele eriti kasu väikeettevõtjatel. 2024. aasta aprillis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel määratleti see ettepanek prioriteetse eesmärgina ja kutsuti seda kiiresti vastu võtma. Jagan seda hinnangut ja tõukaksin läbirääkimiste kiiret edenemist tagant. Loodan, et parlament võtab varsti vastu ka ettepanekut toetava arvamuse.

8. Digitaalspoliitika

Parlamendi üheksandat ametiaega iseloomustas arvukate digivaldkonna õigusaktide vastuvõtmine: tehisintellekti käsitlev õigusakt, digiteenuste õigusakt, digiturgude õigusakt, andmemäärus, kui nimetada vaid mõnda. Õiguskomisjon esitas oma tsiviil-, menetlus- ja intellektuaalomandi õigusega seotud pädevuse piires nende dokumentide kohta olulisi arvamusi. Lisaks vastutas ta eCodexi määruse (määrus (EL) 2022/850), õigusemõistmise digipööret käsitlevat õigusaktide paketi (direktiiv (EL) 2023/2843 ja määrus (EL) 2023/2844) eest ning tootevastutuse direktiivi (2022/0302(COD)) läbivaatamise eest, et kohandada seda nii ringmajanduse kui ka digimajandusega. Lisaks kehtivate õigusaktide korrapärasele toimivuskontrollile on veel palju teha, näiteks seoses digitaalse pärandamise, nutilepingute ja detsentraliseeritud autonoomsete organisatsioonide ning virtuaalmaailmaga, ning võttes eelkõige arvesse Euroopa Parlamendi 20. oktoobri 2020. aasta resolutsiooni soovitusel komisjonile tehisintellekti tsiviilvastutuse korra kohta (2020/2014(INL)), ka komisjoni ettepanekuga tehisintellektiga seotud vastutuse direktiivi kohta.

Milliseid meetmeid kavatsete võtta, et rakendada eespool nimetatud õigusakte, kõrvaldada allesjäänud regulatiivsed lüngad, tagada digitaalne õiglus ja kodanike õiguste austamine ning see, et äriühingud ja riigi haldusasutused ei kannataks halduskoormuse ja bürokraatia all?

On tõsi, et viimastel aastatel on digivaldkonnas vastu võetud uusi murrangulisi seadusi. See muudab ELi suunanäitajaks, tagab kindluse ja võimaldab innovatsiooni, mis säilitab inimkeskse ja väärtuspõhise ELi lähenemisviisi. Nüüd on aeg jõuda selleni, et inimesed ja ettevõtjad saaksid sellest reaalset kasu. Hiljuti vastu võetud ELi digireeglite rakendamisest saab uue komisjoni prioriteet, mille kaudu tagada märkimisväärsed ja konkreetsed edusammud.

Andmemääruse rakendamise toetamiseks toetan tööd, mida tehakse järgmisel aastal oodatava soovitusel andmeajamise ja pilvandmetöötuse näidislepingutingimuste kohta. Need vabatahtlikud näidistingimused aitavad ettevõtjatel, eelkõige VKEdel andmemäärust kohaldada. Oluline on jälgida, kuidas need tingimused toetavad Euroopa andmeliitu ja kas andmete jagamiseks on vaja võtta täiendavaid meetmeid.

Selleks et õigusvaldkonnas kaasa aidata tehisintellekti käsitleva õigusakti täielikule kohaldamisele, on vaja veel mitmeid meetmeid ja kui mind ametisse kinnitatakse, kavatsen selles valdkonnas hoogsalt tegutseda.

Liikmesriikidel on vaja sihipäraseid suuniseid, et jaotada eri vahendid tehisintellektimääruses osutatud riskikategooriatesse ja tagada selle nõuete täitmine. Liikmesriikide õigusasutustel aitaks tehisintellektivahendeid efektiivselt kasutada see, kui vahetada parimaid tavasid, töötada välja meetmepaket ja pakkuda sihipäraselt ELi poolset rahastamist.

Õigusraamistikus on siiski kindlaks tehtud teatavad lüngad, eelkõige mis puudutab vastutust tehisintellekti põhjustatud kahju eest. Võttes arvesse tootevastutuse direktiivi üle peetavate läbirääkimiste lõpuleviimist, luban seega, et uurin tähelepanelikult tehisintellektiga seotud vastutuse direktiivi üle peetavatel läbirääkimistel praegu kaasseadusandjatel olevate erimeelsuste põhjuseid. Parlamendi resolutsioon ja hiljutine uuring on selles suhtes olulised sisendid.

Selleks et toetada uuenduslikke digitaalseid ärimudeleid, mille jaoks kasutatakse tehisintellektipõhiseid lepinguid ja nutilepinguid, on vaja analüüsida, kuidas võtta kõige paremini arvesse ÜRO 2024. aasta näidisseadust automatiseeritud lepingute kohta, ning sellisel juhul ka seda, kas tegutseda ELi või riiklikul tasandil.

Tarbijakaitse valdkonnas on tänu hiljutistele digivaldkonna õigusaktidele saavutatud märkimisväärsed edusammud. Sellele vaatamata on endiselt mitmeid lünki ning seda rõhutati ka hiljutises digitaalse õigluse toimivuskontrollis. Kui mind ametisse kinnitatakse, kavatsen nendele lünkadele reageerimiseks teha ettepaneku töötada välja digitaalse õigluse määrus, et käsitleda seni lahendamata probleeme, mis on seotud petuelementide, sotsiaalmeedia mõjutajate, ettevõtja ja tarbija vaheliste liideste sõltuvusttekitava disaini ning internetis sõlmitud lepingutega.

Tuginedes komisjoni käimasolevale tööle veebi 4.0 ja virtuaalmaailma käsitleva algatuse rakendamisel ning teie ettepanekutele virtuaalmaailmas rahvusvahelise era- ja tsiviilõiguse reguleerimise küsimuste kohta, jään ootama arutelu teiega selle üle, kuidas tagada virtuaalmaailma areng viisil, mis kajastab ELi väärtusi, põhimõtteid ja põhiõigusi. Jälgin digitaalse pärandamise küsimust, mida reguleerib peamiselt siseriiklik õigus, ja hindan võimalikku vajadust ELi reeglite järele, sealhulgas pärimismääruse kontekstis.

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni küsimused

9. Põhiõigused, kodanikuühiskond ja andmekaitse

Kuidas kavatsete põhiõiguste harta kohaldamise järelevalve eest vastutava volinikuna teha liikmesriikidega koostööd, et tagada põhiõiguste edendamine ja austamine, sealhulgas rakendades asjakohast Euroopa Kohtu ja Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtupraktikat? Kas kavatsete võtta täiendavaid meetmeid, et tugevdada seost harta ning demokraatia põhimõtete võimalike rikkumiste ja ELi eelarve vahel? Kas kavatsete esitada Euroopa Parlamendile igal aastal aruande harta kohaldamise kohta? Milliseid meetmeid kavatsete võtta kodanikuühiskonna tegutsemisruumi kaitse tõhustamiseks, sealhulgas kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi liidu väärtuste tegevussuuna kaudu ning Teie missioonikirjas kavandatud uue kodanikuühiskonna platvormi abil? Kuidas kavatsete tagada kodanikuühiskonna ELi-poolse rahastamise tõhususe ja läbipaistvuse? Milline on Teie strateegia selleks, et viia lõpule ELi ühinemine Euroopa inimõiguste konventsiooniga, võttes arvesse Euroopa Kohtu hiljutist otsust EULEX Kosovo kohtuasjas?

Kuidas kavatsete tagada, et Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametile antakse vajalikud vahendid kõigi ülesannete täitmiseks, mis vastavad tema volitustele? Kas võtate kohustuse konsulteerida Põhiõiguste Ametiga süstemaatiliselt õigusloome küsimustes ja seoses mõjuhinnangutega valdkondades, mis käsitlevad põhiõigusi või mõjutavad neid?

Arvestades, et andmekaitse on üks põhiõigusi ELi õiguskorras ja isikuandmete kaitse üldmäärus on ELi võimsaim vahend selle kaitsmiseks, siis milline on Teie nägemus isikuandmete kaitse üldmääruse täitmise tagamisest, eelkõige piiriüleste juhtumite puhul? Kuidas on Teie nägemuses seotud isikuandmete kaitse üldmääruse täitmise tagamine ja muude ELi digiõigusaktide, näiteks digiteenuste õigusakti, digiturgude õigusakti ja tehisintellekti käsitleva õigusakti täitmise tagamine? Kuidas tuleks Teie arvates tehisintellekti puhul käsitleda seost põhiõiguste kaitsmise ja innovatsiooni edendamise vahel? Kas leiate, et ELi andmekaitsealased õigusaktid täidavad tänastes tingimustes oma eesmärgi tõhusalt, või näete vajadust seda küsimust arutada? Võttes arvesse varasemaid parlamendi väljendatud muresid seoses mitme Euroopa Komisjoni kaitse piisavuse otsusega ja mitme Euroopa Liidu Kohtu asjakohase kohtuotsusega, millised on Teie plaanid seoses isikuandmete rahvusvahelise liikumisega? Kuidas kavatsete neid probleeme lahendada, võttes arvesse ülemaailmsete andmevoogude tähtsust ELi ettevõtjate jaoks? Milline on Teie nägemuses komisjoni roll isikuandmete kaitse alase rahvusvahelise koostöö edendamisel?

Kui mind kinnitatakse demokraatia, õigusküsimuste ja õigusriikluse volinikuks, pean oma ülesandeks tagada, et igal ELi kodanikul on iga päev olenemata tema elukohast ELis samad põhiõigused ja need põhinevad väärtustel,

mis peavad olema meie töö keskmes: võrdsus, mittediskrimineerimine, kaasamine, inimväärikus, vabadus ja demokraatia, nagu on kirjas juba ELi põhiõiguste hartas.

Selleks et tugevdada põhiõiguste harta kohaldamist ELis, koostas komisjon 2020. aastal strateegia, mis oli jätkuks Euroopa Parlamendi ja liikmesriikide üleskutsele harta järelevalvet tõhustada. Selle peavad lahendama liikmesriigid ja EL ühiselt ning kui mind ametisse kinnitatakse, osalen selles täiel määral. Kavatsen maksimaalselt ära kasutada juba olemasolevaid võimalusi: harta jaoks liikmesriikide määratud kontaktpunktidel on oluline roll teabe liikumise lihtsustamisel (määratud on 26 kontaktpunkti), ka pakub komisjon eksperdirühmade kaudu liikmesriikidele tuge ELi õiguse ülevõtmisel ja rakendamisel. Jätkan, sealhulgas koostöös Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametiga, hartaga seotud koolituse ja ressurside toetamist ja neisse investeerimist, millest saavad kasu liikmesriikide spetsialistid ja ametnikud.

Peamine lähtepunkt on teada, mis seis praegu on. Alates 2021. aastast antakse harta kohaldamist käsitlevate aastaaruannetega ülevaade eri teemavaldkondadest, mis on põhiõiguste jaoks strateegiliselt olulised, sealhulgas rõhutatakse kohaldatavat ELi õigust ja poliitikat ning saavutusi ja probleeme ELi tasandil ja liikmesriikides. Olen valmis jätkama nende aastaaruannete esitamist parlamendile ning vahetama teiega teavet valitud poliitikavaldkonnas kindlaks tehtud saavutuste ja probleemide kohta, samuti igal aastal teie vastu võetava põhiõiguste olukorda ELis käsitleva aastaaruande kohta. See oleks minu iga-aastase rakendamisaruaruande oluline teema.

Usun, et meil on ka harta järelevalvet vaja vaadata laiemas kontekstis. Komisjon jälgib harta kohaldamist lahutamatu osana üldisest kontrollist, kuidas liikmesriigid rakendavad ELi õigust ja järgivad Euroopa Kohtu otsuseid. Enamik hartas sätestatud põhiõigustest kattuvad Euroopa Nõukogu Euroopa inimõiguste konventsioonis sätestatud õigustega. See on ka põhjus, miks on õigusriigi olukorda käsitlevates aruannetes alates 2023. aastast käsitletud Euroopa Inimõiguste Kohtu juhtivate otsuste täitmise määra. Kuigi Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuste täitmise jälgimine ei ole mitte komisjoni, vaid Euroopa Nõukogu organite ülesanne, on nende kohtuotsuste täitmise määr õigusriigi toimimise näitaja, eriti kui struktuursed või süsteemsed probleemid on endiselt lahendamata.

Mis puudutab ELi eelarvet ja põhiõiguste austamist, siis tagab harta tulemusliku kohaldamise ja rakendamise horisontaalne eeltingimus, et ELi vahendite kulutamisel peetakse hartast täielikult kinni. Poliitilistes suunistes on nõutud järgmise mitmeaastase finantsraamistiku jaoks mõjusat eelarvet, samuti on vaadatud võimalusi eri liiki stiimulite tugevdamiseks. Suunistes kinnitatakse, et õigusriikluse austamine on ELi vahendite puhul mõödapääsmatu. Oluline on tagada eelarveliste toetusvahendite ja seotud meetmete sidusus ning ma töotan koos oma kaasvolinikega selle nimel, et leida parim viis nende mõju maksimeerimiseks.

Kodanikuühiskonna organisatsioonidel ja inimõiguste kaitsjatel on ELi väärtuste – põhiõiguste, õigusriigi ja demokraatia – kaitsmisel ja edendamisel oluline roll. Kui mind ametisse kinnitatakse, süvendan tööd, mida komisjon teeb Euroopas kodanikuühiskonna tegutsemisruumi avardamiseks, sealhulgas sihtotstarbelise rahastamise kaudu kodanikuühiskonna osalejate toetamiseks ja kaitsmiseks. Kodanikuühiskonna organisatsioonid ja inimõiguste kaitsjad on meie demokraatia hea toimimise jaoks ning ELi aluslepingutes ja põhiõiguste hartas sätestatud ELi ühiste väärtuste edendamisel ja kaitsmisel üliolulised, sest nad aitavad tagada õigusriigi kaitse kohapeal. Siiski on tõendeid selle kohta, et kodanikuühiskonna tegutsemisruum on kogu ELis kahanemas. Tõhustan koostööd kodanikuühiskonna organisatsioonide ja inimõiguste kaitsjatega, sealhulgas kodanikuühiskonna platvormi kaudu, et toetada süstemaatilisemat kodanikuühiskonna dialoogi ELi väärtustega seotud küsimustes. Nii loome osalemiseks paljude ELi poliitikavaldkondade ülese ühtse raamistiku. Samuti uurin, kuidas saaks kodanikuühiskonda strateegilisemalt komisjoni töösse kaasata viisil, mis on sisukas ja tulemuslik, sealhulgas osana Euroopa demokraatia kaitse programmiga seotud tööst.

Lisaks uurin võimalusi muuta kodanikuühiskonna suurema võimestamise kaudu õiguste ja väärtuste edendamiseks meie pakutavat toetust stabiilsemaks ja pikaajalisemaks. Näiteks võiksime tegeleda olemasolevate ja mõnikord kattuvate süsteemidega, millega jälgitakse keskkonda, milles need osalejad riiklikul tasandil töötavad, ning teha liikmesriikidega tihedamat koostööd, et paremini kaitsta keskkonda, kus kodanikuühiskonna organisatsioonid ja inimõiguste kaitsjad riiklikul ja ELi tasandil tegutsevad.

Kodanikuühiskonna organisatsioone ja inimõiguste kaitsjaid toetatakse kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmist (CERV), eelkõige liidu väärtuste tegevussuuna kaudu. See eeldab protsessi igas etapis – valikul, rakendamisel ja hindamisel – ning iga projekti elutsükli kestel põhjalikku riskijuhtimis- ja seiresüsteemi ning osa selle mõjust on saavutatud tänu avatusele ja toimimise läbipaistvusele. Samuti on oluline tagada, et nendest programmidest saadav rahastus ei satuks valedesse kättesse.

Mis puudutab ELi ühinemist Euroopa inimõiguste konventsiooniga, siis on EULEX Kosovo 10. septembri 2024. aasta kohtuotsus oluline samm selles suunas, et EList saaks konventsiooni osaline. Kohtuotsus andis rohkem selgust ühise välis- ja julgeolekupoliitika aspektide kohta ning nüüd vaja arutada koos liikmesriikidega selle järelduste üle. Ees on veel palju samme, sealhulgas Euroopa Kohtu arvamus muudetud lepingu täieliku vastavuse kohta aluslepingutele, nõukogu heakskiit, Euroopa Parlamendi nõusolek ja liikmesriikide heakskiit kooskõlas nende põhiseadusest tulenevate nõuetega. Arvan siiski, et oleme inimõiguste kaitsmisel Euroopas selle verstaposti saavutamisele lähemal kui kunagi varem ning olen valmis jõupingutusi hoogustama, et mitte sellelt teelt kõrvale kalduda.

Usun, et Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (FRA) on näidanud end põhiõiguste toetamise üldises töös olulise tegijana. Mõjuhindangute tegemisel ja algatuste ettevalmistamisel peaksime ka edaspidi FRA väärtuslikke eksperditeadmisi ära kasutama, et tagada komisjoni ettepanekute vastavus kõrgeimatele põhiõiguste standarditele. Samuti hindan väga seda, et kõik institutsioonid võivad õigusloome edenedes FRA-lt nõu küsida.

Andmekaitse suhtes on ELi normide tulemuslik täitmise tagamine ülioluline, et kindlustada ELis isikuandmete kaitse kui põhiõigus. Seisan igati täitemeetmete eest ulatuslikes piiriülestes juhtumites, mis mõjutavad miljonite eurooplaste isikuandmeid. Seepärast ootan huviga koostööd kaaseadusandjatega, et võtta isikuandmete kaitse üldmääruse jaoks kiiresti vastu komisjoni ettepanek menetlusnormide kohta. See toetaks andmekaitseasutuste poolt suurtes ja keerulistes juhtumites isikuandmete kaitse üldmääruse jõulist ja tõhusat täitmise tagamist, aidates jõuda põhiküsimustes üksmeelele juhtumi varases etapis. Andmekaitseasutustel oleks lihtsam rikkumisi kiiresti lõpetada, võtta rikkujad vastutusele ja pakkuda üksikisikutele õiguskaitsevahendeid.

Nagu minu missioonikirjas märgitud, tagan, et isikuandmete kaitse üldmäärus vastab jätkuvalt digiüleminekule ning muutuvatele vajadustele, sealhulgas julgeoleku ja konkurentsivõime vallas.

EL on võtnud vastu rea algatusi, mille eesmärk on kujundada Euroopa digiülevõid. Kõigil neil uutel algatustel on oma konkreetne eesmärk, näiteks tagada turvaline veebikeskkond või muuta digiturud õiglasemaks ja konkurentsile avatumaks. Neist ühegi põhieesmärk ei ole reguleerida isikuandmete töötlemist ning on selge, et isikuandmete kaitse üldmäärus jääb isikuandmete töötlemisel ELi digitaalse õigusraamistiku nurgakiviks. Samal ajal täiendavad need uued algatused mõnel juhul isikuandmete kaitse üldmäärust või selgitavad, kuidas seda tuleks konkreetses valdkonnas kohaldada, mistõttu on äärmiselt oluline tagada järjepidevus ja sidusus, sealhulgas kõnealuste normide rakendamisel ja täitmise tagamisel. Usun, et seetõttu on vaja täitevasutuste vahelist koostööd tugevdada. Selles suhtes on käimas mitu algatust. Euroopa Andmekaitseasutuse nõukogu aitab digiülevõidude määrusega tehtavale tööle aktiivselt kaasa. Kuigi need arengusuundumused on positiivsed, kaaluksin täiendavalt, kuidas edendada struktureerimat ja tõhusamat koostööd, eelkõige mitut reguleerivat asutust hõlmavate olukordade lahendamiseks. Toetan igati kõiki jõupingutusi, mida tehakse kogu digireeglistiku kohaldamiseks ja selle täitmise tagamiseks sidusalt ja täiendavuse põhimõttel, säilitades samas asjaomaste täitevasutuste pädevuse.

Isikuandmete kaitse üldmääruse edu inspiratsiooniallikana paljude tänapäevaste eraelu puutumatust käsitlevate õigusaktide jaoks kogu maailmas pakub uusi võimalusi turvalise andmeedastuse vahendite, sealhulgas uute piisavusotsuste väljatöötamiseks täielikus kooskõlas Euroopa Kohtu seadud ja Euroopa Andmekaitseasutuse nõukogu edasi arendatud nõuetega. Rahvusvahelised andmevood on meie ühiskonna digiülemineku ja üha enam globaliseeruva digimajanduse jaoks üliolulised. Austus eraelu puutumatuse vastu on stabiilsete, turvaliste ja konkurentsivõimeliste äriandmete voogude eeltingimus ja selleta ei ole võimalik rahvusvaheline koostöö sellistes valdkondades nagu õiguskaitse- ja õigusala koostöö, regulatiivne koostöö, teadusuuringud. Seepärast kavatsen süvendada käimasolevaid läbirääkimisi mitmesuguste kolmandate riikidega, näiteks Brasiilia ja Keeniaga, ning uurida võimalust alustada läbirääkimisi veel teiste rahvusvaheliste partneritega, kes on hiljuti vastu võtnud andmekaitseasutused, millega nähakse ette kõrgetasemeline kaitse. Samuti töotan selle nimel, et hõlbustada usaldusväärset andmeedastust rahvusvaheliste organisatsioonidega, võttes vastu kaitse piisavuse otsused ja/või töötades välja muid isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatud edastamismehhanisme.

Jätkan tagamist, et kaitse piisavuse otsused võetaks vastu alles pärast seda, kui on põhjalikult hinnatud, kas kõik asjakohased õiguslikud nõuded on täidetud, pöörates erilist tähelepanu sellele, kas andmesubjektid saavad oma õigusi sõltumatute järelevalveasutuste ja kohtute ees tegelikult kasutada, sealhulgas seoses valitsuse juurdepääsuga andmetele. Üks minu prioriteete on edendada rahvusvahelisel lähenemisel kõrgete kaitsestandardite järgi joondumist. Olemasolevatel vahenditel ja foorumitel, näiteks komisjoni andmekaitseakadeemial või hiljuti ellu kutsutud kaitse piisavuse võrgustikul, võiks olla oluline roll ELi ja välispartnerite vahel teabe, kogemuste ja parimate tavade vahetamise edendamisel.

10. Õigusriik ja meediavabadus

Kuidas kavatsete õigusriigi eest vastutava Euroopa Komisjoni volinikuna tugevdada õigusriigi olukorda käsitleva iga-aastase aruande mõju ning kuidas kavatsete tegeleda õigusriigi mõjuga ühtse turu toimimisele? Milline on Teie reaktsioon parlamendi nõudmisele laiendada õigusriigi olukorda käsitleva aastaaruande kohaldamisala kõigile ELi lepingu artiklis 2 nimetatud väärtustele ning luua ELi demokraatia, õigusriigi ja põhiõiguste mehhanism, mida reguleerib institutsioonidevaheline kokkulepe? Millised oleksid Teie konkreetsed meetmed, et toetada parlamendi üleskutset jätkata Ungari puhul Euroopa Liidu lepingu artikli 7 kohaseid kuulamisi, ja kas kavatsete teha ettepaneku seda menetlust reformida? Kas olete valmis kasutama täiel määral kõiki täitmise tagamise vahendeid, eelkõige kiirendatud rikkumismenetlusi, ajutiste meetmete taotlusi Euroopa Liidu Kohtule ja süstemaatilisi järelemeetmeid seoses Euroopa Liidu Kohtu otsuste täitmata jätmisega? Kuidas kavatsete tugevdada õigusriigi tingimuslikkuse määrase kohaldamist ning selle sidusust muude asjakohaste õigusaktidega? Milline on Teie seisukoht eri liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavades sisalduvate õigusriigiga seotud vahe-eesmärkide täitmise suhtes rahaliste vahendite väljamaksmise eeltingimusena ja kuidas kavatsete tagada, et rahalised vahendid vabastatakse alles siis, kui need tingimused on täidetud? Kuidas kavatsete koordineerida oma tegevust komisjoni teiste volinikega (nt eelarvevolinikuga), kes vastutavad nende tingimuste kohaldamise eest, ja kuidas kavatsete tugevdada õigusriigi mõõdet järgmises mitmeaastases finantsraamistikus?

Millised on Teie plaanid sõltumatu meedia, ajakirjanike ja inimõiguste aktivistide kaitse tugevdamiseks? Milliseid meetmeid kavatsete võtta, et tagada Euroopa meediavabaduse määrase rakendamine, sealhulgas ajakirjandusallikate ja konfidentsiaalse teabevahetuse kaitsmiseks sekkuva jälgimise eest? Kas Teil on kavas esitada seadusandlik ettepanek, millega tagada, et sekkuvate jälgimisvahendite kasutamine avaliku ja erasektori osalejate poolt oleks kooskõlas demokraatlike standardite, õigusriigi põhimõtete ja põhiõiguste hartaga vastavalt Euroopa Parlamendi soovitudele? Milliseid peamisi ettepanekuid hakkab sisaldama Euroopa demokraatia kaitse programm, sealhulgas seoses demokraatlike protsesside ja valimiste usaldusvääruse kaitsmisega ELis? Kas kavatsete esitada õigusakti ettepaneku, millega laiendatakse üldsuse osalemise vastaste strateegiliste hagide direktiivi kohaldamisala, et selles oleksid hõlmatud kõik üldsuse osalemise vastased strateegilised hagid (sealhulgas kriminaalõiguse alusel)?

Õigusriigi põhimõte, põhiõigused ja demokraatia on Euroopa Liidu alus ja praeguses maailmas peame me kõik neid väärtusi esile tõstma, toetama ja kaitsma. Nagu poliitilistes suunistes tõdeti, on meie tuleviku pant tugev demokraatia ja nende väärtuste kaitse, mis lubavad meil kasutada oma õigusi ja vabadusi. Kui mind volinikuks kinnitatakse, jätkan ma seda üliolulist tööd liidu demokraatia kaitse ja liidu väärtuste nimel, tehes tihedat koostööd tehnoloogilise suveräänsuse, julgeoleku ja demokraatia eest vastutava juhtiva asepresidendi, teiste vastutavate volinike ja muude ELi institutsioonidega.

Ühena kõige olulisematest meie käsutuses olevatest vahenditest õigusriigi tagamiseks näen ma iga-aastast õigusriigi olukorda käsitlevat aruannet. Õigusriigi olukorra üles tehtava kavakindla ja objektiivse järelevalve kaudu aitab see suurendada liikmesriikide, aga ka ELi kui terviku valmisolekut tegeleda õigusriigi põhimõtete seotud probleemidega. Aruandel on olnud selge positiivne mõju, andes koos seal esitatud soovitudega üha paremaid tulemusi konkreetsete reformide käivitamisel liikmesriikides kõigis aruandega hõlmatud valdkondades. Samuti kehtib see nende laienemisprotsessis osalevate riikide puhul, mis on kaasatud õigusriigi olukorda käsitleva aruande ettevalmistamise ja mis sellesse protsesse tulevikus kaastakse, kuna see tagab, et enne ühinemist algatatud reformid jätkuvad ka tükk aega selle järel. Seda tööd saab veelgi intensiivistada ja ühtlustada, muu hulgas luues tihedama sideme ELi rahastamisprogrammidega ja täiendades aruandlustsükli.

Kui mind ametisse kinnitatakse, teen ma tihedat koostööd eelarve, pettusevastase võitluse ja avaliku halduse volinikuga, et siduda rahaline toetus kindlamalt õigusriigi olukorda käsitlevas aastaaruandes liikmesriigile esitatud soovitudega ning toetada täiendavalt õigusriiki käsitlevaid reforme, tagades, et ELi rahalised vahendid saab pühendada riiklikele meetmetele, näiteks korrupsioonivastase võitlusele ja ELi finantshuvide kaitsele.

Peale selle toetan ma täielikult poliitilistes suunistes seatud eesmärki tugevdada ühtse turu mõõdet õigusriigi olukorda käsitlevas aastaaruandes. Õigusriigi põhimõte ei ole lihtsalt teooria – sellele on demokraatlike ühiskondade kodanikele tuntav mõju. Samamoodi mõjutab see olulisel määral heaolu liidus. Tõhusad kohtusüsteemid, korrupsioonivastane võitlus ning hea õigusloome, mida juhib kontrolli- ja tasakaalustussüsteem, on põhiõiguste ja demokraatia kaitse kesksed elemendid, kuid peale selle on neil otsene majanduslik tähtsus, sealhulgas investeringute, konkurentsivõime ja töökohtade loomise seisukohast. Seega on igati loogiline panna rohkem rõhku õigusriigiga seotud küsimustele, mis mõjutavad ühtsel turul tegutsevaid ettevõtjaid.

Aruanne on olnud ja on ka edaspidi tulemuslik, kuna selle lähtealus on kindel ja fookus paigas. Kuna juba praegu on aruandel väga lai haare (mis nüüd, ühtse turu aspekti rõhutamisega, veelgi laieneb), tuleb selle edasist

laiendamist põhiõigustele või ELi lepingu artiklis 2 sätestatud väärtustele iga kord põhjalikult kaaluda. Kui mind ametisse kinnitatakse, arutan Euroopa Parlamendiga selle üle, kuidas me saame põhiõiguste vallas koos tegutseda, eriti mis puudutab meie tööd harta kohaldamise tugevdamiseks (vt eespool esitatud vastus).

Selleks et viia tööd ELi tasandil edasi, on äärmiselt oluline teha tihedat koostööd Euroopa Parlamendi ja selle kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoniga, et kaitsta ja edendada õigusriigi põhimõtet, põhiõigusi ja demokraatiat. Kui mind ametisse kinnitatakse, kavatsen otsida võimalusi meie koostööd süvendada ja luua uusi sidemeid eri töösuundade vahel. Näiteks võiksime vahetada regulaarselt mõtteid mitmesuguste ELi väärtusi käsitlevate aruannete ja algatuste üle. Samuti on pakutud välja idee luua kontaktrühm, kus arutataks regulaarselt õigusriigi vallas toimuvat arengut ja kuhu kuuluks ka nõukogu.

Kui mind volinikuks kinnitatakse, kannan hoolt selle eest, et kõiki meie käsutuses olevate vahendeid ELi väärtuste kindlustamiseks ja kaitseks rakendatakse igakülgse koostöös ja sidusalt.

Minu kindel soov on tagada ELi õigusaktide tulemuslik rakendamine ja täitmise tagamine, muu hulgas vajaduse korral rikkumismenetluste kaudu. ELi õiguse esimene ja Euroopa Kohtu otsuste täitmine on ELi õiguskorra kesksed põhimõtted, mida me peame kõiges järgima.

Samuti toetan ma ELi lepingu artikli 7 tõhusamat rakendamist ja kui mind sellesse ametisse kinnitatakse, jätkan korrapäraste ülevaadete esitamist nõukogule olukorra kohta Ungaris seoses käimasoleva ELi lepingu artikli 7 lõike 1 kohase menetlusega seni, kuni ei ole lahendatud parlamendi põhjendatud ettepaneku aluseks olevad küsimused. Nõukogu peab tagama parlamendi esitatud põhjendatud ettepaneku õiglase käsitlemise.

Nagu president poliitilistes suunistes selgelt välja ütles, on ELi vahendite eraldamiseks vajalik õigusriigi põhimõtte järgimine. Me oleme selle tagamiseks juba loonud märkimisväärsed vahendid. Tingimuslikkuse määruse näol on olemas tõhus instrument, millega kaitsta ELi eelarvet õigusriigi põhimõtete rikkumise eest liikmesriikides, kui komisjon leiab, et õigusriigi põhimõtete rikkumine mõjutab otseselt või võib tõsiselt mõjutada liidu eelarve usaldusväärset finantsjuhtimist või liidu finantshuve kaitset piisavalt otsesel moel. Ka taaste- ja vastupidavusrahastu koos ühtekuuluvuspoliitika eeltingimusega on olnud oluline stiimul reformideks, et võtta käsile õigusriigiga seotud probleemid mitmes liikmesriigis, tuginedes Euroopa poolaasta raames tehtud tööle ja samuti iga-aastasele õigusriigi olukorda käsitlevale aruandele. Mõnede liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskava sisaldavad peamisi vahe-eesmärke (seejuures on mõned neist seotud õigusriiki puudutavate reformidega), mis tuleb enne rahaliste vahendite vabastamist täita, et kaitsta tulemuslikult liidu finantshuve.

Tulevikku vaadates teen ma oma ametisse kinnitamise korral tihedat koostööd eelarve, pettusevastase võitluse ja avaliku halduse volinikuga, et tagada ka järgmise mitmeaastase finantsraamistiku puhul kindlad õigusriigi põhimõttega seotud kaitsemeetmed. Need kaitsemeetmed tuginevad üldise tingimuslikkuse korra pidevale rakendamisele. Samuti võib nende puhul juhinduda kogemustest, mis on saadud seoses taasterahastu „NextGenerationEU“ ning taaste- ja vastupidavusrahastuga, mis on näidanud, kuidas saab ELi rahaliste vahenditega soodustada õigusriigiga seotud reforme liikmesriikides, samuti horisontaalsetest eeltingimustest. Minu eesmärk on luua tihedam seos õigusriigi olukorda käsitlevas aruandes esitatud soovitude ja ELi eelarvest antava rahalise toetuse vahel, tagades samal ajal tugeva sünergia ja sidususe tööga, mis on Euroopa poolaasta raames liikmesriikidega tehtud.

Kui minu volinikuks nimetamine kinnitatakse, saavad minu ametiaja kesksed prioriteedid olema liidu demokraatia kaitse ja edendamine, nagu ma eelmistele küsimustele vastates juba selgitasin. Ma kavatsen juhtida Euroopa demokraatia kaitse programmiga seotud tööd, et tegeleda tõsiste riskidega, mis ELis demokraatiat ähvardavad. Tuginedes Euroopa demokraatia tegevuskavale ja demokraatia kaitse paketile ning tehes tehnoloogilise suveräänsuse, julgeoleku ja demokraatia eest vastutava juhtiva asepresidendi juhtimisel koostööd oma kaasvolinikega, kavatsen süvendada tööd, mille eesmärk on astuda vastu välisriigist lähtuvale infoga manipuleerimisele, sekkumisele ja desinformatsioonile, tagada valimiste õiglus ja usaldusväärsus ning kindlustada demokraatlikku kontrolli- ja tasakaalustussüsteemi, et toetada liidu ühiskonna vastupanuvõimet ja valmisolekut ning seada kodanikud ELi demokraatia keskmesse. Me saame suurendada oma olukorrateadlikkust ning kollektiivset oskust ohte ära tunda ja analüüsida ning nendega ennetavalt võidelda. See tähendab paremat koordineerimist ja suuremaid jõupingutusi ennetustööks ja selleks, et varustada kodanikud peamiste inforumis orienteerumiseks vajalike oskustega, nagu meedia- ja digikirjaoskus. Samuti peaksime püüdma süvendada koostööd selliste organite kaudu nagu Euroopa valimiskoostöö võrgustik, samuti toetada operatiivsete ja suutlikkuse suurendamiseks mõeldud vahendite väljatöötamist, et tagada valimiste õiglus ja kaitsta nende usaldusväärust, kasutades näiteks kogu ELi hõlmavat valimistega seotud heade tavade andmekogu ning töötades välja meetmed poliitiliste kandidaatide ja valitud esindajate turvalisuse tagamiseks.

Liidu demokraatlikus ühiskonnas on keskne koht ajakirjanikel, sõltumatul meedial ja inimõiguste kaitsjatel, kes aitavad tagada põhiõigusi ja on nagu vahimehed, kes annavad märku õigusriigi põhimõtte rikkumisest. Kui minu volinikuks nimetamine kinnitatakse, saab nende turvalisus ja kaitse olema üks minu töö keskseid eesmärke, mille nimel kavatsen tähelepanelikult jälgida, kuidas liikmesriigid rakendavad 2021. aasta soovitud ajakirjanike turvalisuse kohta ning 2022. aasta soovitud, mis käsitleb ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate kaitset vaigistushagide ees, ja astuda vajaduse korral edasisi samme. Tehnoloogilise suveräänsuse, julgeoleku ja demokraatia eest vastutava juhtiva asepresidendi juhtimisel kavatsen tegutseda selle nimel, et Euroopa meediavabaduse määruse rakendamine oleks kiire ja korralik. Üks esimesi prioriteete on tagada, et täies mahus hakkab tööle Euroopa meediateenuste nõukoda, pöörates suurt tähelepanu eeskirjadele avalik-õigusliku ringhäälingu, ajakirjanike kaitse ning meedia toimetustliku sõltumatuse kohta, sealhulgas suunistele, millega kehtestatakse meetmed kaitseks tõsiseltvõetavate meediakanalite avaldatud veebisisu meelevaldse eemaldamise eest.

Mis puudutab võimalikke uusi vaigistushagide vastaseid õigusakte, siis esmalt püüaksin saavutada selle, et kiiresti ja hoolikalt rakendataks olemasolevad vahendid, mille puhul jõulised seadusandlikud meetmed ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate kaitsmiseks vaigistushagide eest piiriülestes tsiviilmenetlustes on kombineeritud komisjoni vastavas soovitusel sisalduvate pehme õiguse elementidega, mis kehtivad kõigi menetluste suhtes. Nende vahendite rakendamist jälgitakse tähelepanelikult nii praegu kui ka tulevikus. Sellest lähtuvalt tuleks kaaluda, milliseid edasisi samme võiks ELi tasandil astuda ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate kaitseks, tehes seejuures tihedat koostööd liikmesriikide poolt asutatud vaigistushagide kontaktasutuste ELi võrgustikuga.

Oluline osa sekkuvate jälgimisvahendite kasutamise küsimuse lahendamisel on olnud Euroopa meediavabaduse määruisel. See hõlmab üldist keeldu paigaldada sekkuvat jälgimistarkvara meediateenuse osutajate, sealhulgas ajakirjanike kasutatavatesse seadmetesse. Erandid on seejuures kitsalt määratletud ning nende suhtes kehtivad ranged sisulised ja menetlustingimused. Kui mind ametisse kinnitatakse, tagan põhjaliku järelevalve selle sätte rakendamise üle. Nagu komisjon teatas Euroopa Parlamendile oma vastustes spetsiaalsetele resolutsioonidele, konsulteeritakse liikmesriikidega seoses mitteseadusandliku ettepanekuga, mis käsitleb sekkuva jälgimistarkvara kasutamist ELi riiklike asutuste poolt, vaagides küsimust ennekõike andmekaitse seisukohast.

11. Kriminaalõigus

Millised on Teie põhiprioriteetid kriminaalõiguse valdkonnas? Millised on Teie plaanid eelmisel ametiajal vastu võetud õigusaktide, sealhulgas elektrooniliste tõendite paketi täieliku rakendamise tagamiseks ja millisena näete oma rolli kriminaalõiguse valdkonna õigusaktide järjepidevuse tagamisel? Kuidas kavatsete tagada, et kriminaalõigus peaks sammu digitehnoloogia, sealhulgas tehisintellekti arenguga nii seoses uute tehnoloogiate kasutamiselega tõhusama kriminaalõigussüsteemi loomiseks kui ka siis, kui on vaja kriminaliseerida väga raskeid rikkumisi (nt andmekaitse normide rikkumine), mis on toime pandud tehnoloogia abil?

Milliseid meetmeid saaks võtta, et Eurojusti abiga veelgi parandada liikmesriikidevahelist õigusala koostööd ja muuta kriminaalõigussüsteem kuritegevuse vastu võitlemisel tõhusamaks? Kuna üks Teie missioone on tugevdada Euroopa vahistamismäärust, siis kas teeksite seda uue õigusakti ettepanekuga või keskenduksite pigem praeguse õigusraamistiku paremale kohaldamisele?

Milliseid konkreetseid meetmeid kavatsete võtta, et tugevdada ELi korruptsioonivastast lähenemisviisi ning parandada koordineerimist ja koostööt korruptsioonivastase võitluse valdkonnas pädevate ELi eri asutuste ja liikmesriikide vahel? Kas kavatsete esildada selles valdkonnas konkreetseid õigusakte? Kuidas kavatsete toetada Euroopa Prokuratuuri, kes seisab silmitsi mitmete praktiliste probleemidega, eelkõige personali- ja eelarvepiirangutega, mis ohustavad selle tulemuslikkust? Kas olete valmis esitama ettepaneku Euroopa Prokuratuuri määruse läbivaatamiseks, sealhulgas prokuratuuri pädevuse laiendamiseks, ning kui jah, siis milliste kuritegude suhtes?

Kui mind ametisse kinnitatakse, on üks minu põhiprioriteete tagada kriminaalõiguse kasutamine ELi tasandil liidu kodanike turvalisuse kindlustamiseks ning ELi väärtuste ja finantshuvide kaitseks. Minu soov on uurida Euroopa Parlamendilt, liikmesriikidelt, riiklikelt asutustelt ja kodanikuühiskonnalt saadud arvamuste põhjal uusi võimalusi kasutada ELi kriminaalõigust tulemuslikuks võitluseks kuritegevuse vastu. Selle raames olen valmis abistama ja toetama siseasjade ja rände volinikku Euroopa sisejulgeoleku strateegia ettevalmistamisel. Põhiprioriteet on aidata kaasa kokkuleppele kaasseadusandjate vahel selliste oluliste menetlustes olevate ettepanekute suhtes nagu ohvrite direktiiv ja korruptsioonivastast võitlust käsitlev direktiiv, tegemata seejuures järeleandmisi eesmärkide suhtes.

Lisaks sellele kavatsen oma ametisse kinnitamise korral keskenduda olemasolevate vahendite tõhusale ja sidusale rakendamisele, muu hulgas kasutades täiustatud suuniseid ja dialoogi, kui sellest on abi, ja rikkumismenetlust, kui see on vajalik. See oleks osa minu aastaaruandest rakendamise edusammude ja probleemide kohta. Ma sooviksin

töötada välja täiendavaid praktilisi vahendeid, mis aitaksid liikmesriike rakendamisel, nagu praegu käivitata detsentraliseeritud IT-platvorm, et tagada kohtuorganite ja/või teenuseosutajate vaheline turvaline ja usaldusväärne side. Mis puudutab tegelemist andmekaitse-eeskirjade väga tõsiste rikkumistega, mis on toime pandud tehnoloogia abil, siis nii isikuandmete kaitse üldmääruse kui ka õiguskaitsedirektiivi kohaselt peavad liikmesriigid nägema ette mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused nende aktide sätete rikkumise eest. Kavatsen kanda hoolt selle eest, et liikmesriigid seda kohustust täidavad.

Veel kaks põhiprioriteeti on parandada õiguslast koostööd, sealhulgas Eurojusti toetusel, ning suurendada kriminaalõigussüsteemide tõhusust kuritegevusega võitlemisel. Riiklike asutuste ja Eurojusti vahel tuleks luua turvalised sidekanalid ning ma kavatsen põhjalikult analüüsida poolelioleva hindamise tulemusi, et saada teada, kas Eurojusti määruse muutmine aitaks selle potentsiaali ära kasutada. Samuti võiksime kaaluda võimalust laiendada Eurojustil olevat volitust säilitada rahvusvahelise kuritegevusega seotud tõendeid kuritegevuse muudele valdkondadele, näiteks organiseeritud kuritegevusele. Lisaks sellele uurin, kas oleks võimalik vormistada ametlikult ühised uurimisrühmad, mille kasutamist on juba katsetanud rahvusvaheline keskus Ukraina-vastaste agressioonikuritegevuste vastutusele võtmiseks. Samuti kavatsen koos siseasjade ja rände volinikuga kaaluda võimalusi, kuidas tagada parimal viisil, et Eurojust ja Europol kasutavad maksimaalselt ära tiheda koostöö potentsiaali.

Euroopa vahistamismäärus on üks ELi karistussüsteemi kõige edukamaid meetmeid, kuid see peab sama tõhusaks jääma ka juhul, kui olud muutuvad. Euroopa Kohus on teinud seni enam kui 85 otsust, mis on seotud Euroopa vahistamismäärusega, ja seega on õiguspraktikutele praeguseks raske end muutustega kursis hoida. Lisaks sellele on problemaatiline Euroopa vahistamismääruse koostoime muude raamotsustega, mis käsitlevad näiteks vabadusekaotuslike kohtuotsuste vastastikust tunnustamist ja nende otsuste täitmise tagamist muudes liikmesriikides. Ma kaaluksin võimalusi Euroopa vahistamismäärust veelgi tõhustada.

Suurema tulemuslikkuse saavutamiseks ning kriminaalõiguse valdkonda kuuluvate menetluste – sealhulgas õiguslaste koostöö – tõhustamiseks ja lihtsustamiseks on samuti oluline digiüleminek ja tehisintellekti kasutamine. Digitehnoloogia võib vähendada koormust, mis lasub kohtunikel tulenevalt ülesannetest, mis ei ole otseselt nende tööga seotud, nii et nad saavad pühendada rohkem aega oma põhitegevusele. Oluline samm on digitaliseerimispaketi rakendamine lähiaastatel. Osana tulevases strateegiast, mis käsitleb digitehnoloogia kasutamist õigusemõistmisel, kavatsen kaaluda võimalusi toetada liikmesriike tehisintellekti ja muude IT-vahendite kasutamisel õigusvaldkonnas.

Õiguslaste koostöö vallas on viimastel aastatel toimunud jõuline areng ja meil tuleb selle nimel tehtavat tööd jätkata. Peale selle seisab ELi kriminaalõigussüsteem silmitsi probleemidega, mille lahendamiseks tuleb minna liidu piiridest kaugemale. Seega kavatsen oma ametisse kinnitamise korral jätkata koostöösidemetega tugevdamist kolmandate riikidega, et hõlbustada õiguslaste koostööd võitluses raskete kuritegevuste, sealhulgas inimkaubanduse, inimsmugeldamise ja uimastikaubanduse vastu.

Korruptsioon vähendab nii avaliku poliitika mõju kui ka kodanike usaldust riigi ja avalik-õiguslike asutuste vastu. Poliitilistes suunistes juhiti eraldi tähelepanu sellele, kuidas ELi ja riiklikud asutused peaksid sellele reageerides koostööd tegema. Kui mind ametisse kinnitatakse, oleks esimene oluline samm selles valdkonnas viia lõpule korruptsioonivastase direktiivi teemalised läbirääkimised. Ma töotan välja ELi esimese korruptsioonivastase strateegia, tuginedes konsensusele ja ulatuslikule konsulteerimisele, eriti Euroopa Parlamendi ja liikmesriikidega. Sellele võib anda kindla aluse komisjoni poolt 2023. aastal loodud Euroopa korruptsioonivastase võrgustiku töö. Sel moel oleks olemas selge lähenemine korruptsioonivastasele tööle ELis, mille keskne element on ELi tasandi ja liikmesriikide, aga ka liikmesriikide omavaheline süvendatud koostöö.

Üldisemalt kavatsen oma ametisse kinnitamise korral uurida koos eelarve, pettusevastase võitluse ja avaliku halduse volinikuga täiendavaid võimalusi rahastada ELi vahenditest korruptsioonivastast võitlust, eriti korruptsiooni ennetamist.

Euroopa Prokuratuuri suhtes kavatsen oma ametisse kinnitamise korral algatada vastavalt poliitilistele suunistele ja oma missioonikirjale arutelu selle üle, kas EPPO vajab uusi volitusi tõsiste piiriüleste kuritegevustega seotud aspektide uurimiseks. Sel eesmärgil töotan Euroopa Prokuratuuri määruse praegu käimasoleva läbivaatamise kiirendamise nimel. Paaril viimasel aastal on eelarvepädevad institutsioonid Euroopa Prokuratuuri personali ja eelarvet märkimisväärselt suurendanud. Annan endast parima, et tagada komisjoni toetuse jätkumine Euroopa Prokuratuurile, et ta suudaks oma ülesanded edukalt täita, tehes sel eesmärgil tihedat koostööd eelarve, pettusevastase võitluse ja avaliku halduse volinikuga .

Eelarvekomisjoni küsimus

12. Missioonikirjas tegi president Teie ülesandeks luua tihedam seos õigusriigi olukorda käsitleva aruande soovitude ja ELi eelarvest antava rahalise toetuse vahel. Samuti nõudis ta, et järgmises pikaajalises eelarves kehtestataks tugevad kaitsemeetmed õigusriigi suhtes.

Kuna Teie ülesanne on tagada, et õigusriigi põhimõtte järgimine on ELi vahendite eraldamiseks jätkuvalt vajalik, siis milliseid konkreetseid meetmeid kavatsete võtta, et tagada nende õigusriigi olukorda käsitleva aruande soovitude range ja õigeaegne järgimine, mis avaldavad mõju ELi eelarvele, ning millise töökorralduse kavatsete kehtestada koostöö tegemiseks Euroopa Komisjoni eelarve, pettusevastase võitluse ja avaliku halduse volinikuga, ning kas kavatsete parlamendiga jagada käimasolevaid ühtekuuluvuspoliitika rahastuse saamise eeltingimuste hindamisi?

ELi vahendite eraldamiseks on olnud ja on ka edaspidi vaja järgida õigusriigi põhimõtet. Õigusriigi tingimuslikkuse määrus ja hartaga seotud horisontaalne eeltingimus on olnud praeguse mitmeaastase finantsraamistiku väga positiivset arengut. Vastuses 10. küsimusele kirjeldasin seda, kuidas me peame seda tööd poliitilistes suunistes esitatud lähenemise põhjal jätkama.

Kui minu volinikuks nimetamine kinnitatakse, teen tihedat koostööd eelarve, pettusevastase võitluse ja avaliku halduse volinikuga, et tagada kindlad õigusriigi põhimõttega seotud kaitsemeetmed ka järgmise mitmeaastase finantsraamistiku puhul. Kaitsemeetmete alus on kõigi rahaliste vahendite suhtes kehtiva üldise tingimuslikkuse korra pidev rakendamine vastavalt poliitilistele suunistele ja tuginedes selle kasutamise käigus seni saadud kogemustele.

Me oleme loonud tervikliku meetmete kogumi ja ehkki igal sellesse kuuluval vahendil on omaenese eeskirjad ja põhjendused, peavad need hästi koos toimima. Oluline aspekt on tagada nimetatud vahendite sidusus ja ma töötan koos oma kaasvolinikega selle nimel, et leida võimalusi nende rakendamise ühtlustamiseks, eesmärgiga suurendada tulemuslikkust. Õigusriigi olukorda käsitlev aruanne ja selle soovitusel on oluline lähtepunkt õigusriigi põhimõtetega seotud probleemide jälgimiseks liikmesriikides ning need asuvad kesksel kohal õigusriigi tingimuslikkuse määru kohastes hindamistes. Ent kui tegu on õigusriigi tingimuslikkuse määru kohaldamisalasse kuuluvate juhtumitega (sealhulgas juhul kui nende alus on seotud õigusriigi olukorda käsitlev aruanne), tuleb tõendite põhjal hinnata seost ELi eelarvega vastavalt õiguslikele nõuetele ja nagu Euroopa Kohus on kinnitanud.

Ühtekuuluvuspoliitika rahastuse saamise eeltingimuste käimasolevate hindamiste suhtes tuleb mainida, et enne otsuste tegemist on komisjon koostanud ja koostab ka tulevikus põhjaliku hinnangu vajalike tingimuste täitmise kohta. Sellega seoses peab ta tagama oma sisemise otsustusprotsessi jaoks vajaliku ruumi. Lisaks sellele on komisjon teadlik oma kohustusest teha lojaalset koostööd asjaomase liikmesriigiga, kuna horisontaalse eeltingimuse täitmise järelevalve aluseks on komisjoni ja asjaomase liikmesriigi pidev dialoog ja koostöö ning võttes arvesse poliitiliselt tundlikke aspekte ELi eelarve üle toimuvates aruteludes. Kui mind ametisse kinnitatakse, olen valmis töötama selles raamistikus koos teiega, et tagada optimaalne vahetu teabevoog.

Eelarvekontrollikomisjoni küsimus

13. Missioonikirjas tegi president Teie ülesandeks töötada välja ELi lähenemisviis korruptsioonivastasele võitlusele ning teha koostööd Euroopa Komisjoni eelarve, pettusevastase võitluse ja avaliku halduse volinikuga, et tagada võimalus ELi rahaliste vahendite eraldamiseks riiklikele korruptsioonivastastele meetmetele.

Palun täpsustage, millisena kujutate ette seda koostööd eelarvevolinikuga konkreetsete meetmete osas, mida kavatsete võtta, ning selgitage ka seda, miks liikmesriigid vajavad korruptsiooni vastu võitlemiseks ELilt rohkem raha? Kas ei oleks eelistatavam Euroopa Prokuratuuri parem varustamine ja liikmesriikide toetamine muul viisil? Mil viisil on teil kavas lisada ühtse turu kaitse liidu õigusriigi raamistikku? Milliseid muudatusi kavatseb komisjon teha, et kiirendada rikkumismenetlusi liikmesriikide suhtes, kes ei kaitse ühtset turgu?

Meie eesmärk on ja peab ka edaspidi olema vähendada ükskõik millises vormis korruptsiooni kõigil tasanditel, kõigis ELi riikides ja institutsioonides ning isegi väljaspool ELi.

Kui mind volinikuks kinnitatakse, uurin koos eelarve, pettusevastase võitluse ja avaliku halduse volinikuga täiendavaid võimalusi rahastada ELi vahenditest riiklike meetmeid võitluseks korruptsiooniga ja ELi finantshuvide kaitseks. Ma pean seda heaks näiteks olukorra kohta, kus komisjon ja liikmesriigid saavad teha tihedat koostööd mõlema poole jaoks väga olulises küsimuses. Seejuures aitab komisjon anda nõu, koondada häid tavasid ning pakkuda rahastust ennetusmeetmetega toetamiseks ja tehnilise abi osutamiseks. Muu hulgas tuleb selle juures ära

kasutada kogemusi, mis on saadud seoses taaste- ja vastupidavusrahadega ning horisontaalse eeltingimuse rakendamisel ühtekuuluvuspoliitika raames: nendega on loodud olulised stiimulid reformideks ja investeeringuteks, mille eesmärk on lahendada õigusriigiga seotud probleeme, sealhulgas võitlus korruptsiooni vastu. See on osa ulatuslikumast tegevusest ELi tasandil, et rakendada jõulisemat lähenemisviisi õigusriigile ja korruptsioonivastasele võitlusele, ning täiendab tööd tihedama seose loomiseks õigusriigi olukorda käsitleva aruande soovitude ja rahalise toetuse vahel. Samal ajal jätkab komisjon Euroopa Prokuratuuri toetamist tema olulise missiooni täitmisel.

Nagu öeldud vastuses 10. küsimusele, on poliitilistes suunistes kirjeldatud, kuidas on kavas õigusriigi olukorda käsitlevat aruannet edasi arendada. Austus õigusriigi põhimõtte vastu, eriti sõltumatud, kõrgetasemelised ja tõhusad kohtusüsteemid, õiguskindlus ja võrdsus seaduse ees, võitlus korruptsiooni vastu ja kvaliteetne õigusloome, mis kõik kuuluvad õigusriigi olukorda käsitleva aruande raames kõigis liikmesriikides hinnatavate elementide hulka, on kesksel kohal sellises ettevõtluskeskkonnas, mis soodustab investeeringuid, majanduskasvu, töökohtade loomist ja innovatsiooni, ning on niisiis seotud ühtse turu hea toimimisega. Kui mind ametisse kinnitatakse, jätkan ma aruande kohase analüüsi koondamist ja süvendamist ning tagan ühtse turu mõõtme võimendamise, et tegeleda õigusriigiga seotud probleemidega, mis mõjutavad piiriülelset tegutsevaid ettevõtjaid, eriti VKEsid.

Ma toetan kõigi komisjoni käsutuses olevate vahendite kasutamist ühtse turu ja õigusriigi põhimõttega seotud probleemide käsitlemiseks kõigis liikmesriikides. See hõlmab rikkumismenetluse kasutamist juhtudel, kui rikutakse ühtse turu eeskirju, näiteks tulenevalt riigi põhjendamatust sekkumisest või haldusmenetluste väärkasutusest teistest liikmesriikidest pärinevate ettevõtete kahjuks. Lisaks komisjoni täitemeetmetele võivad ettevõtjad pöörduda oma huvide kaitseks otse riiklike kohtute poole. Samuti võivad need ettevõtted juhul, kui nad kandsid kahju tulenevalt ELi õiguse rikkumisest, taotleda kooskõlas riigi vastutuse põhimõttega riiklikes kohtutes hüvitist. Kui sellised riiklikud kohtud vajavad tõlgendust ELi õiguse kohta, siis on neil võimalus ja viimase astme kohtute puhul ka kohustus taotleda ELi toimimise lepingu artikli 267 kohase eelotsusetaotluse menetluse alusel Euroopa Kohtult eelotsust. Ma toetan heaolu ja tööstusstrateegia eest vastutavat juhtivat asepresidenti tema olulises töös ühtse turu süvendamisel ja tugevdamisel.

Kultuuri- ja hariduskomisjoni küsimus

14. Meediavabadus ja meedia mitmekesisus on demokraatia oluline koostisosa. Siiski on oluline meelde tuletada, et oma õigusliku alust arvestades on Euroopa meediavabaduse määruse eesmärk eelkõige luua hästi toimiv meediateenuste siseturg ning et see on tihedalt seotud audiovisuaalmeedia teenuste direktiiviga. Lisaks käsitletakse selles määruses meediateenuse osutajate sisu väga suurte digiplatvormidel ning see sisaldab mitut sätet, mis on seotud meediaturu kontsentratsiooni hindamise, majandusressursside läbipaistva ja õiglase jaotamise, toimetuste sõltumatuse, avalik-õigusliku meedia sõltumatu toimimise ja ajakirjanike kaitsega. Kuidas kavatsete sellest tulenevalt tagada, et Euroopa meediavabaduse määruse rakendamine oleks tihedalt seotud audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi ja digiteenuste õigusaktiga ning et sellega tegeletaks meediapoliitika seisukohast?

Euroopa meediavabaduse määrus on ELi meediapoliitika lahutamatu osa, tuginedes audiovisuaalmeedia teenuste direktiiviga loodud pikaajalisele raamistikule. Need kaks õigusakti on tihedalt seotud ja täiendavad teineteist.

Koos moodustavad Euroopa meediavabaduse määrus ja audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv tervikliku reeglistiku, mis edendab meedia siseturgu, võimaldab meediaettevõtetel tõketeta piiriülelset tegutsemist ja tarbijatel juurdepääsu mitmekesisele meediasisule. Euroopa meediavabaduse määruse puhul on arvestatud unikaalse rolliga, mida mängib meediasektor liidu demokraatias ja kultuuris. See täiendab veebiplatvorme reguleerivaid digiteenuste määruse sätteid, kindlustades tõsiseltvõetava meedia positsiooni seoses väga suurte digiplatvormide poolt sisu modereerimisel rakendatava poliitikaga. Üks Euroopa meediavabaduse määruse nurgakive on uus Euroopa meediateenuste nõukoda, uus versioon praegusest audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi kohasest audiovisuaalmeedia teenuste Euroopa regulaatorasutuste rühmast, mis suurendab reguleerivate asutuste koostöö tõhusust.

Kui mind ametisse kinnitatakse, tegutsen koos tehnoloogilise suveräänsuse, julgeoleku ja demokraatia eest vastutava juhtiva asepresidendiga Euroopa meediavabaduse määruse kiire ja nõuetekohane rakendamise tagamise nimel. Sellega seoses on esmane prioriteet meediateenuste nõukoja ja selle sekretariaadi loomine. Nõukoda jätkab audiovisuaalmeedia teenuste Euroopa regulaatorasutuste rühma tööd, et tagada audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi sidus rakendamine sellistes valdkondades nagu üldist huvi pakkuva sisu esiletõstmine, mis on meedia

kestlikkuse seisukohast elutähtis. Samuti soovime tagada, et kiiresti rakendatakse Euroopa meediavabaduse määruse eeskirjad, mis puudutavad meediasisu leitavust nutitelerites ja kasutajaskonna mõõtmist.

Kanname hoolt selle eest, et enne normide kohaldamise alustamist 2025. aasta augustis edeneb rakendamine kavakohaselt. Üldisemalt on nende aktide rakendamine üks põhiprioriteete. Kohe uue ametiaja alguses on meil samuti kavas valmistada ette suunised Euroopa meediavabaduse määruse artikli 18 kohta: selle artikliga kehtestatakse usaldusväärse meediasisu suhtes kehtivad kaitsemeetmed eesmärgiga vältida, et väga suured meediaplatformid eemaldavad sisu meelevaldselt, ja tagada tõhusamalt õiguspärase sisu kättesaadavus veebis.

Lisaks sellele kavatsen oma ametisse kinnitamise korral tagada, et õigusriigi olukorda käsitlev aruanne hõlmab ka edaspidi täielikult Euroopa meediavabaduse määruse kohaldamisalasse kuuluvaid valdkondi, nagu meediaturu kontsentratsioon, riiklik reklaam ning ajakirjanike kaitse ja turvalisus, mis mõjutavad meedia siseturu toimimist.

Põhiseaduskomisjoni küsimus

15. Millisena näete enda rolli seoses praegu arutlusel oleva komisjoni ettepaneku eelnõuga muuta määrust (EL, Euratom) nr 1141/2014, mis käsitleb Euroopa tasandi erakondade ja Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste põhikirja ning rahastamist? Kuidas kaitseksite komisjoni valikut kasutada eespool nimetatud ettepaneku suhtes uuestisõnastamise formaati, võttes arvesse parlamendi seadusandlikke õigusi, ja milliseid konkreetseid meetmeid võtaksite esmajärjekorras, et aidata kaasseadusandjatel ületada läbirääkimiste praegust ummikseisu, eelkõige seoses kolmandate riikide liikmeserakondade kaasamisega? Kuidas saaks uuesti sõnastatud määrust kasutada selleks, et võimaldada Euroopa tasandi erakondadel hõlbustada laienemisprotsessis osalevate riikide erakondade poliitilist integratsiooni? Millised kaitsemeetmed ja suunised peaksid Teie arvates olema kehtestatud, et tagada protsessi terviklikkus ja läbipaistvus?

Kuidas kavatsete lisaks erakondade kaasamisele tugevdada kodanike osalemise vahendeid ELi otsustusprotsessis? Kuidas kavatsete tagada ELi ühinemise Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga, mis Lissaboni lepingu artikli 6 lõike 2 kohaselt on juriidiline kohustus? Kas komisjonil on kavas mingil moel ergutada Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuste rakendamist ELi liikmesriikides?

Palun kirjeldage oma nägemust selle kohta, kuidas vältida pettusi ja parandada huvide esindajate rahastamise läbipaistvust, eelkõige seoses välissekkumisega?

Kui mind ametisse kinnitatakse, teen kõik endast oleneva, et aidata kaasa kokkuleppe saavutamisele Euroopa tasandi erakondade ja Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste põhikirja ning rahastamist käsitleva määruse nr 1141/2014 muutmissettepaneku suhtes. Nagu märgiti minu missioonikirjas, töotan ma selle nimel, et luua taas sild parlamendi ja nõukogu vahel, tunnustades parlamendi väärtuslikke ja suuri teadmisi Euroopa tasandi erakondade ja poliitiliste sihtasutuste toimimise vallas ning võttes samal ajal arvesse nõukogu põhjendatud muret turvalisuse pärast. Minu talitused aitaksid kaasseadusandjatel kasutada optimaalselt ära kogemusi, mille me saime Euroopa Parlamendi selleaastaste valimiste käigus (sealhulgas valimiste kohta käivas komisjoni aruandes esitatut), samuti geopoliitilisi sündmusi ja uue komisjoni tööd, et aidata kaasa edasiliikumist võimaldavate lähenemisviiside väljatöötamisele. Sellega seoses tunnen heameelt Euroopa Parlamendi otsuse üle jätkata tööd selle ettepaneku kallal ja tema mitteametlikke kontakte ELi nõukogu eesistujariikidega, et otsida võimalusi läbirääkimisprotsess taaskäivitada ja saavutada kokkulepe.

Mis puudutab uuestisõnastamist, siis see on äärmiselt tehniline menetlus, mille puhul ei ole küsimus mitte niivõrd poliitilistes kaalutlustes, kui tõhusas seadusandlikus menetluses. Vastavalt institutsioonidevahelisele kokkuleppele õigusaktide uuesti sõnastamise tehnika süstemaatilise kasutamise kohta on uuestisõnastamine õiguslik meetod, mida tuleb kasutada varasema ja hiljem muudetud õigusakti asendamisel, et teksti konsolideerida ja lihtsustada. Täpselt nii on see määruse 1141/2014 viimase läbivaatamise puhul: pärast kaht eelmist läbivaatamist 2018. ja 2019. aastal ning võttes arvesse vajadust ajakohastada keelekasutust, aegunud viiteid ja sätteid, tuli lisaks teatavate konkreetsete muudatuste tegemisele määrus uuesti sõnastada.

Hindamisaruannetes, mille nii parlament kui ka komisjon vastavalt määruse läbivaatamisklauslile koostasid, jõuti väga sarnastele järeldustele ja seega olid komisjoni esitatud ettepanekud väga paljus kooskõlas parlamendi nõutuga.

Kokkuleppe saavutamine aitaks anda Euroopa tasandi erakondadele ja poliitilistele sihtasutustele optimaalsed vahendid, et soodustada laienemisprotsessis osalevate riikide erakondade võimalikult läbipaistvat poliitilist integratsiooni ning toetada protsessi usaldusväärset ja läbipaistvust, eriti laienemisprotsessis osalevates riikides.

Euroopa tasandi erakonnad on viljakas pinnas, millel saab õitsele puhkeda tõeliselt euroopalik poliitiline kultuur, ja minu arvates on see parim paik laienemisprotsessi algatamiseks ja lõpuleviimiseks. Selle protsessi võimalikult suure õiguspärasuse tagatis on Euroopa tasandi erakondade ja poliitiliste sihtasutuste juhtimine.

Ma kavatsen oma ametisse kinnitamise korral alustada kohe tööd kõigi asjaosalistega ja kuulata ära parlamendi seisukohad selle kohta, kuidas luua õige sünergia ning läbirääkimisprotsessi uuendada ja see eduka lõpuni viia.

President on rõhutanud, et kodanikuosalus on liidu demokraatliku süsteemi keskne element. Kui mind ametisse kinnitatakse, aitan ma juurutada osalus- ja aruteludemokraatiat, mis täiendab ja kindlustab esindusdemokraatiat. Kodanike demokraatlik kaasatus on liidu demokraatia jaoks esmatähtis ja seda tuleb toetada, sealhulgas selle viimiseks laiema publiku sekka. Sel eesmärgil on vaja kaasata kodanikud ulatuslikumalt komisjoni poliitikakujundamise protsessi, tuginedes sidusrühmade osalusele, mis on liidu parema õigusloome süsteemi keskne element. Me saame kodanike kaasamise vahendite suurema nähtavuse ja omaksvõtmise nimel rohkem ära teha, kasutades võimalusi avalikeks konsultatsioonideks ja tagasisidekorjeks (portaali „Avaldage arvamust!“ – avalikud konsultatsioonid ja tagasiside), Euroopa kodanikualgatus ja Euroopa kodanike uue põlvkonna paneelarutelusid, mis käsitlevad konkreetseid poliitikavaldkondi. Samamoodi nagu minu kaasvolinikud korraldan loomulikult ka mina oma esimese noortepoliitika dialoogi ametiaja esimese 100 päeva jooksul ja seejärel igal aastal.

Mullu demokraatia kaitse paketi raames vastu võetud soovitus avaliku poliitika kujundamisse kodanike ja kodanikuühiskonna organisatsioonide kaasamise ja nende sisulise osalemise edendamise kohta tugineb Euroopa tuleviku konverentsi kogemustele. Sellega toetatakse häid tavasid kodanike osaluse vallas ja kutsutakse liikmesriike üles andma kodanikele rohkem võimalusi osaleda realselt avaliku poliitika kujundamises. Me peaksime koos liikmesriikidega seda soovitus järgima, soodustama nendevahelist kogemiste ja heade tavade jagamist ning tegema samal ajal koostööd piirkondlike ja kohalike ametivõimude, kodanikuühiskonna organisatsioonide ning katusorganisatsioonide esindajatega nii Euroopa kui ka liikmesriigi tasandil. Samuti toetan jõupingutusi Euroopa mõtme laiendamiseks kodanikuhariduses.

Üksikasjaliku ülevaate oma mõtetest Euroopa inimõiguste konventsiooni teemal esitasin vastuses 9. küsimusele. Ma olen kindlalt otsustanud aidata kaasa sellele, et konventsioonist tulenevaid nõudeid täidetak. ELi õigusega reguleeritavates valdkondades on komisjoni käsituses lai valik vahendeid põhiõiguste austamise järelevalveks, soodustamiseks ja tagamiseks liikmesriikides. Samal ajal tuleb kindlasti märkida, et üldine vastutus Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuste täitmise tagamise eest lasub Euroopa Nõukogu ministrite komiteel.

Kui mind ametisse kinnitatakse, kavatsen aktiivselt toetada kaasseadusandjate tööd kolmandate riikide nimel toimuva huvide esindamist käsitleva direktiivi ettepaneku vastuvõtmiseks. Väga oluline on kehtestada siseturul üldised läbipaistvus- ja vastutavusnõuded, varustades ELi vahenditega läbipaistvuse tagamiseks, mis võimaldavad liidul kaitsta demokraatiat, hoida ühiskond avatuna ja kaitsta põhiõigusi, ennekõike väljendusvabadust ja teabe kättesaadavust. Sarnaselt läbipaistvuse kui väärtusega omaette suurendaks see usaldust liidu demokraatlike institutsioonide vastu ning parandaks teadlikkust kolmandate riikide nimel toimuva huvide esindamise ulatusest ja suunitlusest ning selle taga olevatest isikutest.

Kui mind ametisse kinnitatakse, hoian lisaks sellele silma peal tegevusel üldisema valimiste õigluse ja usaldusväärsuse säilitamiseks ning sammudel, mida astutakse tulenevalt kaasavaid ja probleemikindlaid valimisprotsesse käsitlevast soovitusest, milles võeti vaatluse alla kolmandatest riikidest pärinev erakondade rahastus, ning järeldustest, mis tehakse komisjoni tulevases aruandes Euroopa Parlamendi 2024. aasta valimiste kohta.

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni küsimused

16. Uues komisjoni koosseisus eraldati võrdõiguslikkuse küsimused demokraatia, õigusküsimuste ja põhiõiguste valdkonnast. Õigusküsimuste seisukohast on aga võrdõiguslikkus endiselt oluline, eelkõige seoses eelmise komisjoni ajal tehtud seadusandlike ettepanekutega, mis on seotud näiteks naistevastase vägivalga ja perevägivalgaga või ohvrite õigustega. Millist tähtsust kavatsete omistada võrdõiguslikkust käsitlevatele õigusaktidele, et tagada sidusus uue võrdõiguslikkuse volinikuga, jätkates samal ajal nende õigusaktide ülevõtmise ja uute arengute jälgimist vastavates poliitikavaldkondades? Kas võtate kohustuse esitada ettepanek lisada sooline vägivald ELi toimimise lepingu artikli 83 lõikes 1 loetletud ELi kuritegude nimekirja?

Võrdsus, õiglus, põhiõigused, õigusriigi põhimõte ja demokraatia on omavahel tihedalt seotud kui osa ulatuslikumast eesmärgist edendada ELi väärtusi. Ametist lahkuv komisjonis vastutas minu eelkäija volinik

Reynders õigusküsimuste eest, volinik Dalli aga tegeles võrdõiguslikkusküsimustega. See on samamoodi ka uues komisjonis: kui mind volinikuks kinnitatakse, kannan tihedas koostöös võrdõigusvolinikuga hoolt selle eest, et võrdõiguslikkusaspekti võetakse arvesse kõigis minu vastutusalasasse kuuluvates poliitikavaldkondades.

Näiteks kavatsen ma aktiivselt edendada demokraatia kaasavust. Ennekõike tuginen valimistejärgsele aruandele, milles antakse ülevaade eri rühmade, sealhulgas naiste, vähemuste ja marginaliseeritud rühmade osalemisest valimistel. See on ka osa Euroopa demokraatia kaitse programmist, mille raames tegeletak mõnede ELi demokraatias kõige rohkem ähvardavate riskidega, pöörates tähelepanu kõige enam ohustatud rühmadele. Paljude minu kavandatavate meetmete puhul on vaja eraldi arvestada võrdõiguslikkuse mõõdet, näiteks mis puudutab poliitiliste kandidaatide ja valitud esindajate turvalisuse tagamist. Kriminaalõiguse valdkonnas töotan ma selle nimel, et ajakohastada ohvrite direktiivi plaanitud varem. See tugevdab kaitset, mis on sätestatud naistevastase vägivalga ja perevägivalga tõkestamise direktiivis. Samuti uurin võimalusi lisada võrdsuse aspekt teistesse valdkondadesse, nagu tarbijapoliitika, kus näiteks tarbimisharjumustel on sooline mõõde. Kui mind volinikuks kinnitatakse, teen nõukogu ja Euroopa Parlamendiga tihedat koostööd, et aidata kaasa vaenukõne ja vaenukuritegude ELi kuritegude nimekirja lisamist käsitleva nõukogu otsuse vastuvõtmise tagamisele. Sellele tuginedes saaks EL seejärel võtta vastu täiendavaid õigusakte, mis garanteeriksid kõigile selliste kuritegude ohvritele kõikjal liidus ühetaolise kaitse.

Seoses võimaliku ettepanekuga lisada sooline vägivald uue punktina ELi toimimise lepingu artikli 83 lõike 1 kohaste kuritegude nimekirja, annab juba selles figureeriv naiste ja tütarlaste seksuaalne ärakasutamine küllaldase õigusliku aluse käsitada vägistamist nõusoleku puudumisest tulenevalt kuriteona. Uute kannete lisamiseks ELi kuritegude nimekirja peaks nõukogu selle ühehäälselt heaks kiitma (nagu ettepaneku puhul vaenukõne ja vihkamiskuritegude kohta).